



ÖREBRO

Ks 1240/2022

Sociala 
investeringar

Rapport sociala investeringar

Bryggan – från destruktiv frånvaro till måluppfyllelse

Uppföljande utvärdering

Beslut i Kommunstyrelsen, den 5 juni 2023, § 136
Datum: 2023-02-13

Dokumentansvarig på politisk nivå: Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Kommundirektör

Ansvariga för utvärderingen: Utvärderingsteamet för sociala investeringar

Sammanfattning

Föreliggande rapport avser en uppföljande utvärdering av den tidigare sociala investeringen *Bryggan* som genomfördes under tre år från höstterminen 2017 till vårterminen 2020. Syftet med satsningen var att erbjuda ett sammansatt stöd i form av behandling i kombination med skolundervisning på hemmaplan till elever med en problematisk skolfrånvaro. Målgrupp för satsningen var elever med en problematisk skolfrånvaro, hemmasittarproblematik men också en ångestproblematik, samt målgruppen elevernas familjer. Vid slutrapport konstaterades det sannolikt att *Bryggan* haft en positiv inverkan på elevens skolgång mot ökad måluppfyllelse i skolan. Den ekonomiska analysen visade att det kostar kommunen mindre att bedriva en verksamhet i egen regi jämfört med att köpa externa tjänster och att verksamheten är mer kostnadseffektiv jämfört med referensalternativet. Det senare var framför allt ett resultat av en lägre kostnad per insats och elev. Satsningen implementerades hösten 2020 i ordinarie verksamhet i enlighet med Kommunstyrelsens beslut.

Denna rapport syftar till att utvärdera vilka medelfristiga effekter som uppstått efter investeringen *Bryggans* slut avseende dess övergripande målsättning, *fler inom målgruppen når gymnasiebehörighet efter årskurs 9*, samt den kvantitativa målsättningen *antalet nya skolplaceringar i extern verksamhet ska minska med 100 procent*.

Under tidsperioden 2017 till 2021 har referensalternativet *Magelungen* tagit emot i genomsnitt 15 elever per år och *Bryggan* 11 elever per år. Statistiken visar att Örebro kommun fortfarande placerar elever externt i *Magelungen*, trots att *Bryggan* finns. Anledningen bakom att 15 elever i genomsnitt fortfarande placeras externt kan vara flera men mycket tyder på att *Bryggan* behöver utvidgas för att kunna ta emot även yngre elever, vilket också konstaterades i samband med slutrapport.

I rapporten följs de 17 elever som tagit del av insatser i *Bryggan* under investeringstiden. Av dessa elever som tagit del av insats och lämnat *Bryggan* har endast en elev lämnat med tillräckligt många godkända betyg för att vara behörig till ett gymnasieprogram. Det motsvarar åtta procent när elever som endast tagit del av kartläggning rensats för. Det kan konstateras att uppnå kraven för en gymnasiebehörighet under tiden för insats inte är en rimlig målsättning och som därmed inte återspeglar en rättvis bild av verksamheten. Av den anledningen presenteras även utfall för förändring i betyg.

Av de elever som haft en positiv utveckling i betyg har 86 procent lämnat insats i *Bryggan* för att påbörja ett introduktionsprogram. Resterande andel har lämnat verksamheten för att omfattas av kommunala aktivitetsansvaret. Vad gäller de elever som inte uppnått någon förbättring i skolbetygen syns en större spridning i sysselsättning efter avslutad insats. Ett något oväntat resultat är att likt de med positiv utveckling har en stor andel (dock 40 procent jämfört med 86 procent) av dessa elever också påbörjat ett introduktionsprogram. En lika stor andel har lämnat för kommunala aktivitetsansvaret och en femtedel av annan anledning. Då de allra flesta eleverna som placeras i *Bryggan* efter avslutad insats går vidare till gymnasieskolans introduktionsprogram är en slutsats att ett nära samarbete mellan verksamheten och gymnasieskolan är nödvändig.

I samband med slutrapport konstaterades att teamet inom *Bryggan* såg en stor skillnad i elevens mående. Teamet såg att måendet blev bättre och ångesten mindre. Mycket tyder på att skolresultat och mående går hand i hand, vilket också är ett mönster som urskiljs i denna utvärdering. Vid slutrapport hade tio elever gjort en första och andra SDQ mätning, varav nio av dessa elever ingår i utvärderingens dataunderlag. I utvärderingen framgår att samtliga elever som gjort två SDQ

mätningar och uppvisat en positiv förändring i total svårighetspoäng lämnat Bryggan med fler godkända betyg. Av de elever som efter andra SDQ mätningen haft en negativ utveckling och därmed ökad problematik har endast 25 procent (en elev) lämnat med fler godkända betyg. Majoriteten (75 procent) av dessa elever har avslutat sin insats utan godkända betyg.

För att bedöma det kontrafaktiska utfallet, det vill säga, vad som skulle hänt om målgruppen inte tagit del av den aktuella insatsen har tre skuggkontroller utförts med hjälp av enkäter. Enkäterna till verksamheten och Intake-gruppen besvarades utifrån påståendet *Om individen **inte** tagit del av insatser via Bryggan, så skulle hen i stället tagit del av insats i Magelungen*. Enkäterna avsåg frågor om utveckling av skolfrånvaro, betyg och uppnådd gymnasiebehörighet jämfört referensalternativet. Det kan konstateras att resultaten av skuggkontrollen med hjälp av verksamheten och Intake-gruppen tyder på att verksamheten inte förväntas resultera i större effekter jämfört med om målgruppen placerats externt. Under antagandet att en placering i Bryggan resulterar i likvärdiga resultat, förväntade utfall och effekter men kostar mindre att bedriva är Bryggan välinvesterade pengar ur ett kommunalekonomiskt perspektiv. Utifrån detta antagande är en slutsats att det är att föredra att bedriva verksamhet i egen regi.

I rapporten värderas estimerad effekt med fokus på den uppnådda övergripande målsättningen. I värderingen presenteras fyra olika modeller där andelen elever som uppnått kraven för en gymnasiebehörighet tack vare deltagande i satsningen varierar. Givet de antaganden som görs varierar det samhällsekonomiska värdet inom [1 300–19 500] tkr och motsvarande nettoeffekt uppgår då till [- 9 300 – 8 900] tkr. För att satsningen ska gå break-even ur ett samhällsekonomiskt perspektiv krävs att åtta elever uppnår kraven för gymnasiebehörighet tack vare satsningen. Sammantaget innebär det att om fler än åtta elever under en treårsperiod uppnår behörighet till ett nationellt gymnasieprogram tack vare placering och deltagande i Bryggan kan satsningen bedömas som samhällsekonomiskt lönsam. Om så är fallet kan emellertid utifrån tillgänglig statistik inte verifieras.

I samband med denna utvärdering har ingen ny avgörande information framkommit som påverkar tidigare bedömning av prognosticerad effektrealisering och heller inte återföring till fonden. Däremot, med anledning av den lägre totalkostnaden för verksamheten vid projektavslut jämfört med prognos i slutrapport justeras återföringen för att motsvara det lägre kostnadsutfallet. Notera att effekterna förväntas realiseras i förväntad grad som vid slutrapport och inte är anledning till justeringen. Sammantaget återförs 90 procent av den ursprungliga återföringsplanen.

Ansvariga för uppföljande utvärdering och rapport

Karin Johansson, nationalekonom, Utvärderingsteamet för sociala investeringar
Yvonne Haneskog, processledare, Utvärderingsteamet för sociala investeringar

Projektägare: Katarina Arkehag, förvaltningsdirektör Förskole- och grundskoleförvaltning

Datum för godkännande av projektägare: 2023-02-13

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	2
1 BAKGRUND.....	6
1.1 Introduktion	6
1.2 Beskrivning av den sociala investeringen.....	6
1.2.1 Investeringens resultat	8
1.3 Implementering	9
2 STUDIEDESIGN	10
3 METOD.....	13
3.1 Förändringsteori.....	13
3.2 Data.....	16
3.2.1 Datainsamling och datakällor	16
3.2.2 Svagheter och styrkor med insamlingsmetod och datakällor.....	16
3.2.3 Deskriptiv statistik och definitioner.....	17
3.3 Avgränsningar	21
3.4 Antaganden	21
3.5 Referensalternativ	21
4 EKONOMISK UTVÄRDERING OCH ANALYS - MEDELFRISTIG SIKT	25
4.1 Kostnader.....	26
4.1.1 Investeringens kostnader	26
4.1.2 Kostnad implementerad verksamhet.....	27
4.2 Utfall.....	28
4.3 Effekter.....	36
4.3.1 Resultat skuggkontroll: Verksamhet och Intake-grupp	36
4.3.2 Resultat skuggkontroll: Målgrupp	40
4.4 Värdering	40
4.4.1 Värdet av gymnasiebehörighet	41
5 DISKUSSION.....	43
6 SLUTSATSER	48
7 FÖRSLAG TILL BESLUT.....	49
7.1 Kommunalekonomiska effekter	49
7.2 Plan för återföring.....	50
Bilaga 1 – Utvärderingsschema	52
Bilaga 2 – Enkäter.....	53

1 Bakgrund

1.1 Introduktion

Sociala investeringar avser genomförande av förebyggande insatser och med fokus på förbättrade utfall för att minska risken för ett framtida utanförskap. Förebyggande insatser kan ske tidigt i en process eller med insats i tidig ålder. Nya arbetsätt och metoder prövas i samverkan mellan flera verksamheter inom kommunen, och även i samverkan med andra aktörer i samhället, och mot en riktad målgrupp vars behov styr val och design av insats. En insats förväntas i förhållande till ordinarie arbetsätt ge ett förbättrat utfall för målgruppen och på sikt också leda till minskade samhällsekonomiska kostnader. För att kunna värdera ett bättre utfall för individ och samhällsekonomiska effekter behöver forskning och evidens ligga till grund för en satsning. Ett bättre utfall följs med hjälp av en systematisk uppföljning under en satsnings genomförande och utvärderas i en slutrapport inför att en satsning ska avslutas som en investering. Slutrapporten och dess effektutvärdering ligger till grund inför beslut om eventuell implementering i ordinarie verksamhet. För att kunna säkerställa utfallet för individerna och utvärdera vilka kort- och medelfristiga effekter som uppstått efter en investerings slut och om effekterna är bestående genomförs en uppföljande utvärdering 1–3 år efter en satsnings avslut.

Föreliggande rapport avser en uppföljande utvärdering av den sociala investeringen *Bryggan – från destruktiv frånvaro till måluppfyllelse* (härefter förkortad till Bryggan). I slutrapporten¹ för Bryggan (senare kallad slutrapporten) identifierades att de individer som deltagit i satsningen skulle följas ytterligare för att kunna säkerställa utfallet för individerna och eventuella bestående effekter avseende framför allt andel elever som uppnår gymnasiebehörighet efter årskurs 9 samt andel elever i grundskolan med extern skolplacering. Denna rapport syftar därmed till att utvärdera vilka medelfristiga effekter som uppstått efter investeringen Bryggans slut. Rapporten kan med fördel användas som underlag till verksamhetens fortsatta utveckling av insatser till målgruppen.

Rapporten inleds med en beskrivning av investeringen och dess implementering i kapitel 1. I kapitel 2 redogörs för utvärderingens studiedesign samt styrkor och svagheter med vald design. Rapportens datakällor och insamlingsmetod presenteras i kapitel 3. I kapitlet redogörs även för avgränsningar och antaganden som görs inom utvärderingen samt den hypotes som rapporten avser att besvara. I kapitel 4 presenteras inledningsvis investeringens kostnader och satsningens resultat redogörs för. Utifrån resultatmått utfall och effekt sker därefter en värdering av den estimerade effekten med fokus på den uppnådda övergripande målsättningen. I kapitel 5 förs en diskussion kring utvärderingens resultat. Avslutningsvis presenteras slutsatser i kapitel 6 och i kapitel 7 lämnas förslag till beslut om återföringsplan.

1.2 Beskrivning av den sociala investeringen

Bryggan genomfördes under tre läsår, från höstterminen 2017 till och med vårterminen 2020. Satsningen genomfördes i samverkan mellan dåvarande Kommunstyrelseförvaltningen, Socialförvaltningen, Program barn och utbildning samt Förvaltningen förskola och skola och den

¹ Ks 996/2016. Beslut i Kommunstyrelsen den 9 juni 2020, § 100. Datum 2020-05-19

senare var även projektägare². Bryggan är en förvaltningsöverskridande kommunal verksamhet och skapades som alternativ till externa skolplaceringar. I Bryggans team ingick resurserna familjebehandlare, pedagog och fritidsledare. Syftet med verksamheten var att erbjuda ett sammansatt stöd i form av behandling i kombination med skolundervisning på hemmaplan till elever med en problematisk skolfrånvaro.

Enligt slutrapporten fanns tre målgrupper som inledningsvis var aktuella i satsningen, men som under genomförandet prioriterades till enbart en, *Målgrupp A*³, elever i behov av kombinerad skolundervisning och behandling, samt deras familjer⁴. De elever som togs in i Bryggan hade främst en problematisk skolfrånvaro, hemmasittarproblematik men också en ångestproblematik. För att en elev skulle få insats genom Bryggan krävdes två parallella beslut utav socialtjänst respektive skola, där rektor fattar beslut om särskild undervisningsgrupp för eleven.

Stödet på Bryggan inleddes med en kartläggning med syfte att få en god överblick över elevens problem, vad som orsakat dem och vilka faktorer som vidmakthåller svårigheterna. Vid kartläggning användes standardiserade screeningdokument och frågebatterier. Kartläggningen resulterade i en beteendeanalys och beskrivningar av eleven, familjen och deras behov som låg till grund för ett individanpassat stöd med behandling och skolundervisning i kombination.

Den individuellt anpassade undervisningen har skett i samarbete med elevens hemskola. Grunden i undervisningen har varit att hjälpa eleven att bygga kunskaper i sin egen takt och få sina behov av anpassningar och i undervisningssammanhang tillgodosedda. Behandlingsinsatser har utgått ifrån Magelungens hemmasittarprogram. Individualterapi erbjöds till alla elever utifrån aktuell problematik eller diagnos. Vid ångesttillstånd och depression tillämpades KBT som är en evidensbaserad metod vid dessa tillstånd. Utöver kombinerat stöd till eleven erbjuder Bryggan även familjebehandlande insatser för att ge familjer stöd i att utveckla strategier för att stimulera till en ökad skolnärvaro. Familjebehandling utgick från barnets behov men i behandlingsarbetet låg fokus framför allt på föräldraskapet. I familjebehandlingen ingick arbete med relation, kommunikation, samspelelmönster och roller i familjen. En stor del i arbetet avsåg stöd med strukturer i hemmet och familjen för att utveckla och behålla fungerande rutiner kring mat, sömn, beteendeaktivering och ADL (Allmän daglig livsföring).

Sex månader innan insatsen planerades att avslutas påbörjades en avslutande/vidmakthållande fas med syfte att förbereda eleven och familjen på kommande skolgång och fortsatta eventuella insatser. Samarbete med studievägledare på hemskola och gymnasium har varit en viktig del i arbetet. Vid avslutad insats har Bryggan erbjudit en vidmakthållande kontakt för att stödja en fortsatt positiv utveckling.

Enligt slutrapport redovisades följande utfall för aktivitetsmått (per februari 2020), vilket kompletteras med utfall vid projektavslut (per juni 2020) i parentes:

² Från årsskiftet 2022/23 träder ny förvaltningsorganisation i kraft och nämnda förvaltningar ersätts med Kommunledningsförvaltningen, Socialförvaltningen samt Förskole- och grundskoleförvaltningen

³ Slutrapport sociala investeringar – Bryggan, s.11 (2020)

⁴ Slutrapport sociala investeringar – Bryggan, s.8 (2020)

- 17 elever (i Målgrupp A) tog del av Bryggans insatser, varav två elever endast deltagit i kartläggningsinsats.
- Totalt genomfördes 17 kartläggningar enligt Magelungens hemmasittarprogram, dvs. samtliga elever med familjer som hade insats på Bryggan genomgick en kartläggning till grund för upplägg av behandlingsinsatser och pedagogiska insatser.
- 2245 (2636) behandlingsinsatser genomfördes fördelat på 15 elever och familjer.
- 2827 (3819) pedagogiska insatser genomfördes fördelat på 15 elever.
- 404 (454) aktivitetsinsatser genomfördes. Aktiviteter genomfördes enskilt eller i grupp vilka syftade till social färdighetsträning och att hjälpa eleverna att komma i gång med fritidsintressen och fysisk aktivitet.
- Totalt nio elever avslutade insats på Bryggan.

1.2.1 Investeringens resultat

Enligt ansökan fanns flera målsättningar med satsningen relaterade till Målgrupp A:

- Familjer inom målgruppen erbjuds stöd- och behandlingsinsatser som bidrar till en positiv förändring i vardagen.
- Fler inom målgruppen når gymnasiebehörighet efter årskurs 9.⁵
- Målgruppens närvaro i grundskolan ökar.
- Målgruppen ges förbättrade möjligheter till en meningsfull fritid.

Det primära målet med Bryggan var att fler elever ska gå ut årskurs nio och vara behörig till ett nationellt gymnasieprogram. För att nå dit är ökad skolnärvaro och ökad måluppfyllelse viktiga faktorer. De individuellt anpassade insatserna med olika fokus på behandlingsinsatser och pedagogiska insatser för respektive individ medförde en komplexitet vad gäller analys av utfallet för skolnärvaro och måluppfyllelse. I slutrapporten konstaterades slutligen att det fanns en positiv progression avseende skolnärvaro och måluppfyllelse.

Inför slutrapporten skickades tre olika enkäter ut, dels till elever och vårdnadshavare, dels till rektorer inom skolan och insatshandläggare inom socialtjänsten. Sammanfattningsvis visade resultaten från enkäterna att majoriteten av vårdnadshavarna, eleverna, rektorerna och insatshandläggarna varit positiva till och mycket nöjda med Bryggans metod och arbetssätt. De respondenter som visade på ett missnöje kunde antas bero på Bryggans personalomsättning inledningsvis. Vidare framkom av elevernas svar en viss spridning i hur aktiviteterna som erbjudits inom verksamheten upplevts. Cirka en tredjedel av eleverna svarade att aktiviteterna passat mindre bra, men det framgick inte av kommentarsfältet vad som föranlett svaret.

För att mäta förändringar i målgruppens mående genomfördes före- och eftermätning med mätinstrumentet *Styrkor och Svårigheter*, SDQ⁶. Resultaten från SDQ-mätningarna visade inte på en entydig positiv progression avseende elevernas mående även om elevernas problematik upplevdes som något förenklad efter insatsen. I stället visade resultaten på en stor variation på individnivå

⁵ Antogs i slutrapporten vara den primära målsättningen med Bryggans verksamhet.

⁶ SDQ: The Strengths and Difficulties Questionnaire.

och kön och att insatsen har haft störst inverkan på flickor än på pojkar, vilket mest troligt har sin förklaring i att pojkarna enligt första SDQ-mätningen inte hade någon problematik.

Utifrån resultaten för skolnärvaro, måluppfyllelse, enkäter och SDQ-mätningar drogs slutsats i slutrapporten om att Bryggan sannolikt påverkar elevens fortsatta skolgång mot ökad måluppfyllelse i skolan men att såväl målgrupp som intagningsprocess borde definieras och bli tydligare så rätt individer blir aktuella för insats för att förutsättningarna för ökad måluppfyllelse ska bli de bästa möjliga.

Det fanns ett kvantitativt mål för satsningen avseende Målgrupp A, antalet nya skolplaceringar i extern verksamhet skulle minska med 100 procent. Enligt slutrapport har inte verksamheten uppnått denna kvantitativa målsättning, vilket härrör till ålder på målgruppen där äldre och yngre elever inte kan ihopblandas. Resultatet från den ekonomiska analysen visade att det kostar kommunen mindre att bedriva en verksamhet i egen regi jämfört med att köpa externa tjänster och att Bryggan är mer kostnadseffektiv än referensalternativet. De faktiska ekonomiska effekterna blev betydligt lägre än förväntat men resultatet visade fortfarande på en positiv nettoeffekt.

1.3 Implementering

Sammantaget, utifrån slutrapportens resultat, slutsatser och rekommendationer, lämnades följande förslag till implementering:

- Teamet fortsätter ge ett individanpassat stöd med behandling och skolundervisning i kombination, till elever med hemmasittarproblematik.
- Utökning av målgruppen till en yngre målgrupp i enlighet med ursprunglig intention.

Kommunstyrelsen beslutade att ge Programnämnd barn och utbildning (härefter förkortad till PN BoU) och Programnämnd social välfärd i uppdrag att implementera Bryggan till en permanent verksamhet.⁷ Bryggan implementerades därefter under 2020.

Nuvarande verksamhet vänder sig till samma målgrupp, elever med hemmasittarproblematik och med omfattande behov av särskilt stöd och extraordinära insatser. Vanligt förekommande problematik hos eleverna är svårigheter inom autismspektrat, ångest och depression. I överensstämmelse med förslag till implementering riktar sig verksamheten även till en yngre målgrupp, till barn och ungdomar i åldrarna 7–17 år⁸ och deras familjer. Syftet med insatserna är förbättrat mående och ökad skolnärvaro för eleverna. Beroende på elevgruppens sammansättning och elevernas situation och problematik kan verksamheten ha mellan 5–12 elever inskrivna samtidigt.⁹

Det finns fyra målsättningar med Bryggan som verksamhet¹⁰:

- Möjliggöra för barn i målgruppen att skapa och upprätthålla en skolgång, för att på sikt kunna delta i ordinarie skolundervisning. Därigenom kommer barnet öka sin måluppfyllelse.

⁷ Beslut i Kommunstyrelsen 9 juni 2020, § 100

⁸ Årsberättelse Bryggan 2021, s. 14 (2022)

⁹ Årsberättelse Bryggan 2021, s. 3 (2022)

¹⁰ Årsberättelse Bryggan 2021, s. 3 (2022)

- Ge barn ökade förutsättningar till en förbättrad livssituation och en hälsosam utveckling.
- Ge föräldrar bättre verktyg i att stödja barnet till en fungerande skolgång.
- Bedriva kommunal verksamhet i egen regi som minskar Socialnämndens behov av externa köp för målgruppen.

Verksamhetens personella resurser består fortfarande utav 5,5 tjänster som under investeringens genomförande och i form av tre familjebehandlare och 2,5 pedagogtjänst.

Verksamhetens metod är densamma som när Bryggan var en social investering. Ett individuellt anpassat stöd med pedagogiska insatser och behandlingsinsatser i kombination, och den senare erbjuds även elevens föräldrar. Insatsen utförs metodiskt och på samma sätt som i investeringen, med tre faser; kartläggning, behandling och vidmakthållande.

I slutrapporten nämndes särskilt två förutsättningar vara viktiga att ta hänsyn till vid en implementering, en tydlig intagningsprocess för verksamhetens målgrupp samt centralt belägna lokaler. Sedan augusti 2021 har Bryggan sin verksamhet i nya ändamålsenliga lokaler belägna vid Vasatorget. Lokalerna ger möjligheter till flexibla upplägg och olika aktiviteter både avseende undervisning-, behandling- och aktivitetsinsatser.

Under 2021 fastställdes även Intake-strukturen till Bryggan¹¹. För att en elev ska bli aktuell för Bryggan ska andra möjligheter till insatser ha uttömts. Att erbjuda en plats på Bryggan är ett gemensamt beslut mellan berörda chefer inom skola och socialtjänst, men socialtjänstens myndighetsutövning är ytterst ansvariga för prioriteringen av vilka individer som kan erbjudas plats då familjens behov av familjebehandling är avgörande. Efter samverkansprocess mellan hemskola och socialtjänst om Bryggan är lämplig som insats fattas beslut av rektor om undervisning i särskild undervisningsgrupp och Socialnämnden beslutar om bistånd till öppenvårdsinsats i form av familjebehandling.

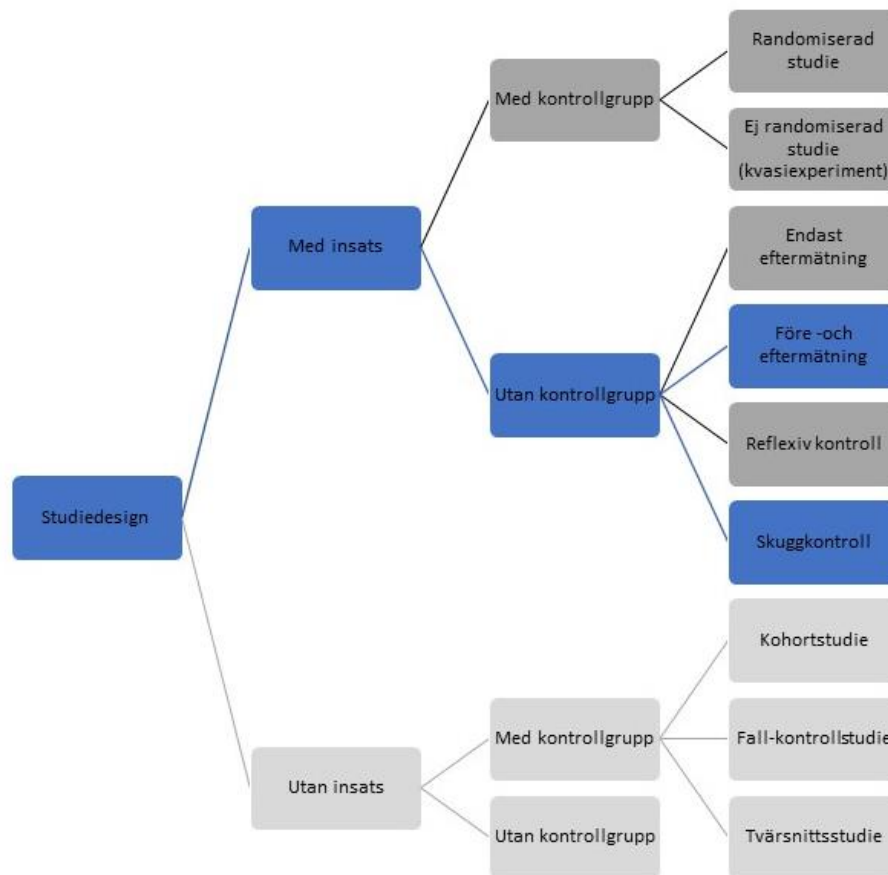
2 Studiedesign

Kapitlet redogör kortfattat för utvärderingens studiedesign samt styrkor och svagheter med vald design.

Ett vanligt förekommande problem med effektstudier, och inte minst av kommunala insatser, berör kausalitet och intern validitet. Hur vet vi med säkerhet att den observerade förändringen är ett resultat av den insats som individen tagit del av? Hur minimerar vi sannolikheten att det är andra faktorer som påverkat? Hur kan vi, givet de förutsättningar vi har, göra en bedömning av i vilken grad som satsningen bidragit till dessa, och är bidraget tillräckligt stort för att satsningen ska bedömas som kostnadseffektiv? För att hantera utmaningen med kausalitet är val av studiedesign centralt.

¹¹ Årsberättelse Bryggan 2021, s. 4 (2022)

Figur 1 illustrerar olika tänkbara studiedesigner. I denna utvärdering används en form av design där det kontrafaktiska utfallet¹² bedöms med hjälp av en kombination av så kallad skuggkontroll samt en före och efter mätning.¹³ Val av design illustreras med blåa boxar.



Figur 1. Studiedesign.

Som framgår av Figur 1 genomfördes den sociala investeringen utan en explicit kontrollgrupp. För att hantera och minska hot mot den interna validiteten genomförs dels en före -och eftermätning av aktuella utfallsvariabler, dels konstrueras tre skuggkontroller. Avsaknaden av kontrollgrupp medför emellertid att slutsatser kring orsak-verkan inte är möjligt, däremot kan ett resonemang kring i vilken omfattning ett deltagande i insatsen bedöms ha påverkat det observerade utfallet föras.

Vad gäller före - respektive eftermätning har detta genomförts avseende såväl elevens skolfrånvaro, som antal godkända betyg vid start och avslut av insats. Fördelen med detta är att en eventuell förändring efter avslutad insats kan mätas, även om den interna validiteten fortfarande kan anses låg då varken biaser i form av påverkan av historia eller mognad inom målgruppen kontrolleras

¹² För definition av begrepp se mera i avsnitt *Definitioner och begrepp*.

¹³ Vi har också gjort en litteratursökning efter liknande insatser nationellt men utan framgång.

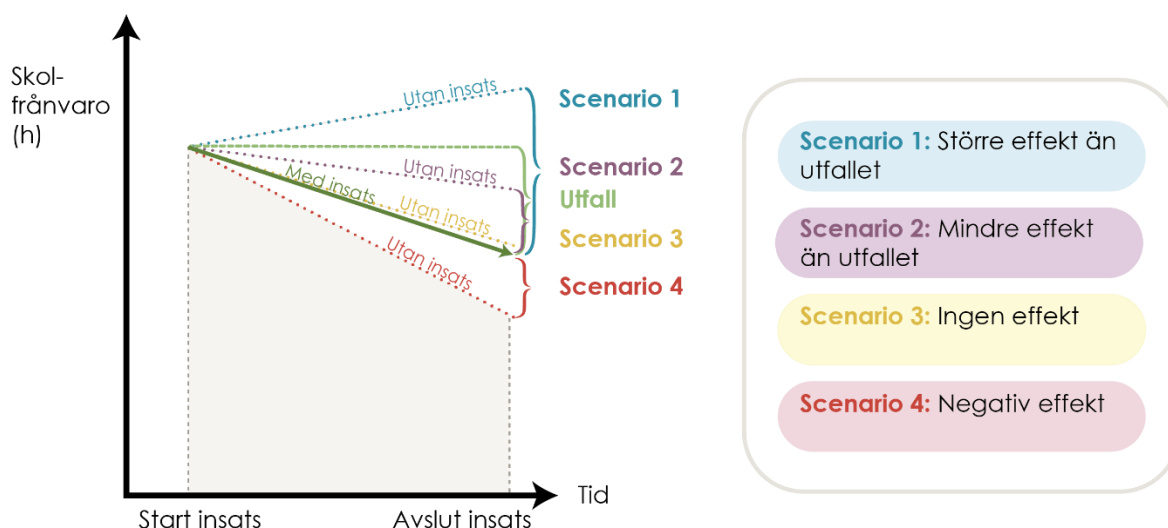
för.¹⁴ Sammantaget är en före- och eftermätning betydligt bättre än endast en eftermätning eller ingen mätning alls, men det möjliggör endast mätning av utfall och inte effekt.

Före- och eftermätningen har därefter kompletterats med skuggkontroller. Syftet med skuggkontrollen är att individer med särskild insikt i insatsen får bedöma det kontrafaktiska utfallet, det vill säga, vad som skulle hänt om målgruppen inte tagit del av den aktuella insatsen. Inom ramen för denna utvärdering har alltså tre skuggkontroller genomförts. För enkelhetens skull har två olika enkäter konstruerats och därefter distribuerats ut till dels målgruppen, dels till teamet inom verksamheten och till Intake-gruppen för Bryggan. De två senaste har erhållit en gemensam uppsättning enkätfrågor medan målgruppen en annan¹⁵. Val av skuggkontroller motiveras av att bredda perspektivet och få en så objektiv bedömning som möjligt vid uppskattning av det kontrafaktiska utfallet. Just objektiviteten och därmed trovärdigheten vid en skuggkontroll där aktuell verksamhet ombeds bedöma verksamhetens bidrag till utfallet kan givetvis ifrågasättas. Även målgruppens förmåga att bedöma hur ett deltagande i insats påverkat individen bör tolkas med försiktighet, då målgruppen ofta saknar den breda överblick som kan behövas för att just göra denna bedömning. Sammantaget finns såväl fördelar som nackdelar med vald studiedesign, men i avsaknad av en kontrollgrupp är det bättre än inget. En positiv följd av skuggkontrollen är dessutom att verksamheten får möjlighet att resonera kring kontrafaktiska utfall kontra verksamhetens bidrag.

Figur 2 illustrerar olika tänkbara kontrafaktiska utfall för en av satsningens förväntade utfall på kort sikt, och som skuggkontrollen tagit ställning till. Resultatet av skuggkontrollen redovisas i resultatkapitlet. I Figur 2 illustreras faktiskt utfall med grön heldragen linje. Den positiva förändringen i skolfrånvaro utgår från före respektive eftermätningen som genomfördes i samband med slutrapporten där utfallet visade på en markant ökad skolnärvaro bland de elever som tagit del av insatser i Bryggan. Syftet med skuggkontrollen är att utifrån faktiskt utfall vidga analysen med bland annat en bedömning av i vilken omfattning som Bryggan bidragit till den observerade förändringen i kortsiktigt utfall och därmed möjliggöra för ett resonemang kring medelfristiga och långsiktiga effekter av satsningen.

¹⁴ Med historia åsyftas händelser som inträffar utanför insatsen men som kan påverka individen, tex en pandemi eller andra händelser eller möjligheter som endast berör vissa inom målgruppen. Med mognad avses processer inom individer, tex att individen blir äldre.

¹⁵ Se vidare kapitel *Metod*.



Figur 2. Illustration av olika scenarion av kontrafaktiskt utfall av minskad skolfrånvaro.

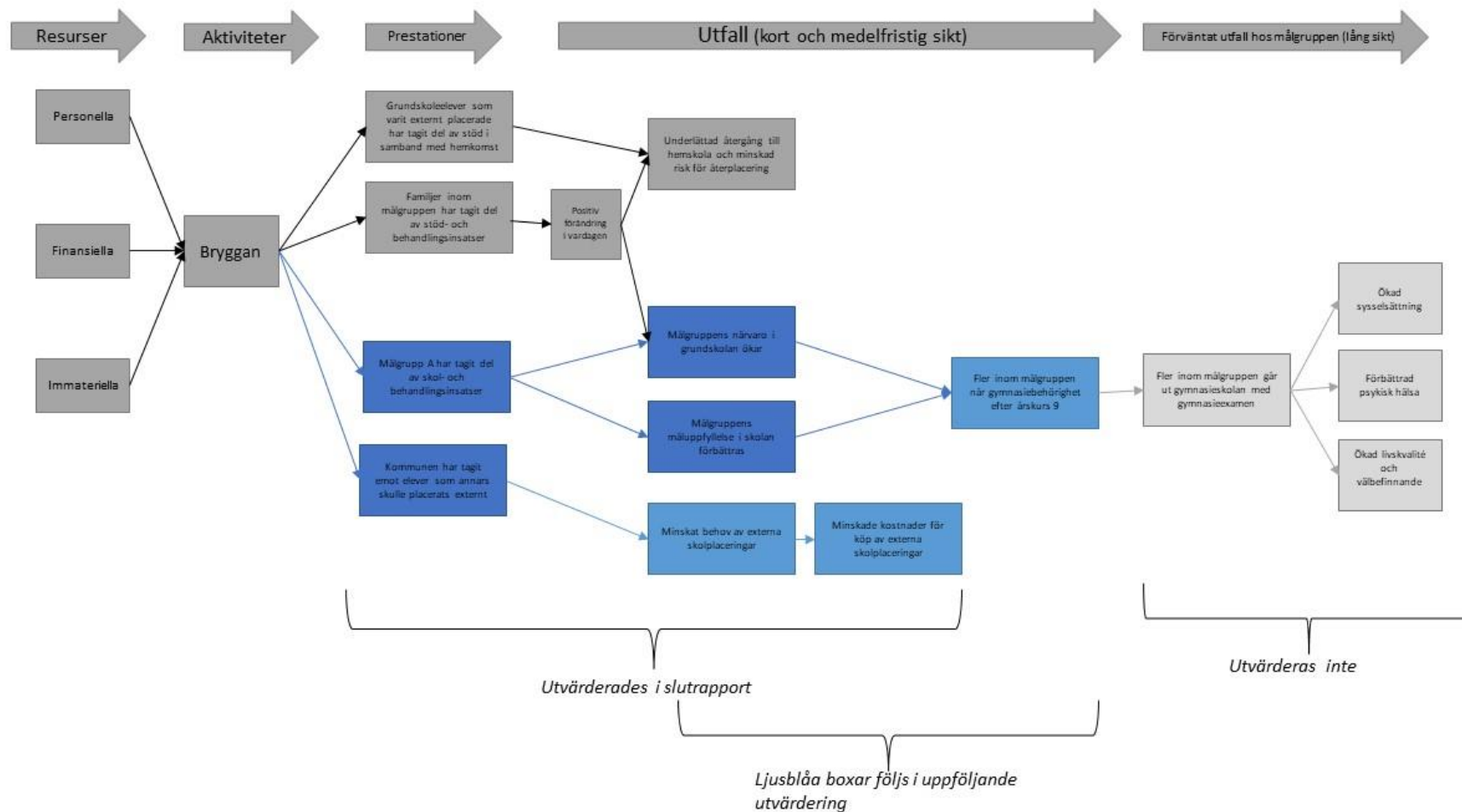
3 Metod

Kapitlet presenterar rapportens datakällor och insamlingsmetod samt redogör för de avgränsningar och antaganden som görs inom utvärderingen. Kapitlet börjar med en kort sammanfattning kring bakomliggande förändringsteori och mynnar sedan ut i den hypotes som rapporten avser att besvara.

3.1 Förändringsteori

Figur 3 illustrerar bakomliggande förändringsteori som ligger till grund för identifierade prestationer och förväntat utfall på kort och medelfristig sikt som verksamheten förväntas leda till.¹⁶ Förändringsteorin har sin grund i det utvärderingsschema (se bilaga 1) som tagits fram i samband med ansökan och synliggör den bakomliggande kedjan från aktivitet till förväntat utfall på lång sikt. Därtill tydliggörs i figuren vilka utfall som redan utvärderats, vilka som avses att utvärderas i samband med framtagandet av denna rapport, samt slutligen vilka utfall som inte kommer att utvärderas vidare men som insatsen ändå kan förväntas leda till på lång sikt.

¹⁶ Se definition och begreppsförklaring under avsnitt *Deskriptiv statistik och definitioner*.



Figur 3. Förändringsteori. Gråa boxar under kolumnerna prestation respektive utfall berör målgrupp C som prioriterades bort under tiden för investeringens genomförande.

Som framgår av Figur 3 består förändringsteorin av ett antal byggstenar, däribland de resurser som krävs för att möjliggöra satsningen, vilka aktiviteter som ska genomföras samt resultatmätt. Resultatmåttan delas in i prestationer och utfall men kan utvidgas till att likväl inkludera effekter. Som framgår av figuren så krävs olika resurser för att bedriva verksamheten Bryggan. Resurserna medför olika kostnader vilka redogörs för under kapitlet *Ekonomisk utvärdering och analys – medelfristig sikt*. Immateriella kostnader refererar bland annat till det humankapital som de resurser som arbetar inom verksamheten besitter. Följer man kedjan åt höger så anges Bryggan som aktivitet. I slutrapporten presenterades de specifika aktiviteter och prestationer som bedrivits inom ramen för verksamheten, vilka således inte redogörs för vidare här.

Verksamheten förväntas adressera skolfrånvaroproblematik samt låg måluppfyllelse i skolan hos målgruppen med hjälp av en kombination av behandlings – samt skolinsatser. Genom att kombinera skolundervisning med behandlingsinsatser förväntas elevens problematik adresseras ur flera perspektiv, vilket i sin tur ökar sannolikheten för att elever som tar del av insatser i verksamheten når de förväntade utfallen. Som framgår av förändringsteorin samt utvärderingsschemat så förväntas verksamheten på kort sikt bidra till ökad skolnärvaro och ökad måluppfyllelse i skolan. När en elev uppnått detta ökar också sannolikheten för att eleven framgent uppnår kraven för en gymnasiebehörighet och i slutändan också en gymnasieexamen och den nytta en sådan medför. Som framgår av Figur 3 så har förändring i skolnärvaro och måluppfyllelse redan utvärderats och läsaren hänvisas till slutrapporten för resultat och närmre analys av dessa utfall. Syftet med denna rapport är att röra oss åt höger i förändringsteorin och utvärdera de ljusblåa boxarna- nämligen utfallsmålet gymnasiebehörighet¹⁷. Med anledning av att den kvantitativa målsättningen¹⁸ att antalet nya skolplaceringar i extern verksamhet skulle minska med 100 procent inte infriats vid tidpunkt för slutrapport genomförs även en nulägesanalys av externa placeringar¹⁹ i Magelungen i denna rapport. Satsningens utfall presenteras i kommande kapitel.

Sammanfattningsvis är syftet med denna rapport att utvärdera Bryggans övergripande målsättning,

Fler inom målgruppen når gymnasiebehörighet efter årskurs 9

Utifrån ovan målsättning har följande hypotes formulerats:

H₀: Ett deltagande i Bryggan påverkar inte andelen elever inom målgruppen som uppnår kraven för gymnasiebehörighet, jämfört med ett deltagande i en extern placering.

H₁: Fler inom målgruppen uppnår kraven för gymnasiebehörighet tack vare insats i Bryggan, jämfört med en extern placering.

Utöver ovan hypotes avser rapporten också besvara ett antal frågeställningar:

¹⁷ För att bredda analysen kommer även andra former av sysselsättning att följas i utvärderingen, se mera i nästkommande kapitel och avsnitt.

¹⁸ Kvantitativ målsättning: Antalet nya skolplaceringar i extern verksamhet ska minska med 100 procent.

¹⁹ Framgent i rapporten används begreppet externa placeringar i stället för skolplaceringar, förutom när den kvantitativa målsättningen avses.

1. Kostar det mindre för Örebro kommun att bedriva verksamhet i egen regi jämfört med köp av externa placeringar i Magelungen?²⁰
2. Köper Örebro kommun fortfarande externa placeringar till målgruppen, trots att verksamheten Bryggan finns?

3.2 Data

Inledningsvis presenteras källorna som tillhandahållit den data som utvärderingen använt. Vidare följer en presentation av deskriptiv statistik samt definitioner som är bra för läsaren att känna till. Avsnittet avslutas med en kortfattad kritisk diskussion beträffande datamaterialets svagheter och styrkor.

3.2.1 Datainsamling och datakällor

Den data som resultaten baseras på och som ligger till grund för analys kommer från verksamheten Bryggan, kommunens statistikdatabas samt enkätdata. Eftersom verksamheten levererat data på individnivå utgår analysen primärt från denna.

Två enkäter har tagits fram och distribuerats till målgruppen samt till teamet inom Bryggan och Intake-grupp för Bryggan. Enkäten till målgruppen har som syfte att låta målgruppen besvara vad deras primära sysselsättning i dagsläget är samt att resonera kring deras uppfattning av hur Bryggan påverkat vart de befinner sig idag. Enkäten till teamet och Intake-grupp för Bryggan syftar enkom till att resonera kring deras uppfattning av Bryggans bidrag till förändring i olika utfall, jämfört med om eleven i stället hade tagit del av insatser via Magelungen. Hur enkäten ska besvaras skiljer sig således åt då personal ska besvara frågorna utifrån nedan påstående, och som har sin grund i det referensalternativ som Bryggan jämförs med:

*Om individen **inte** tagit del av insatser via Bryggan, så skulle hen i stället tagit del av insats i Magelungen*

Såväl målgrupp som teamet och Intake-grupp ombeds motivera sina svar.

3.2.2 Svagheter och styrkor med insamlingsmetod och datakällor

Syftet med denna rapport är att följa de individer som deltagit i insatser under tiden för investeringens genomförande, och undersöka hur stor andel av dessa som uppnått satsningens övergripande målsättning om gymnasiebehörighet och därmed vilka medelfristiga effekter som realiserats alternativt förväntas realiserats till följd därav.

Tillgång till data är ofta problematiskt av olika anledningar och möjlighet till samkörning mellan olika verksamheter och nämnder sällan möjliga. Den data som erhållits via verksamheten är informativ och omfattar majoriteten av de elever som varit inskrivna i Bryggan. En svaghet med dataunderlaget är dess tvärsnittskaraktär där anledningen till elevens avslut i verksamheten inte följs vidare och därmed är svår att säkerställa. För att adressera detta skickas enkäten till samtliga individer som tagit del av insatser under tiden för satsningens genomförande och avslutat sin insats.

²⁰ Frågan kan naturligtvis besvaras utifrån flera perspektiv; kostnad per elev, kostnad per effekt, faktisk kostnad i resultaträkningen etc. Som genomgående poängteras förordar utvärderingen en kostnadseffektivitetsanalys för att besvara frågeställningar likt ovan. Frågeställning två syftar dock till faktiska kostnader som redovisas i kommunens resultaträkning.

Svaren är direkt nödvändiga för att kunna dra slutsatser kring hur bestående de kortsiktiga utfallen är och i slutändan också hur lönsam verksamheten är.

Vad gäller enkätundersökningar förekommer en del problematik att ta i beaktning. Bortfallsproblematik är generellt en utmaning vid denna typ av undersökningar och givet målgruppens problematik inte minst för denna rapport. En låg svarsfrekvens kan dels leda till att slumpen påverkar resultatet och därmed att önskad precision inte blir uppfylld, dels till låg trovärdighet.^{21 22} Implikationerna från bortfall går delvis att skydda sig mot om studien från början använder sig av ett stort urval. I detta fall är urvalet oerhört begränsat men försök till att hantera och mildra risken för en alldeles för låg svarsfrekvens görs genom att även skicka enkäten till elever som också fortsatt sitt deltagande efter att verksamheten implementerats i ordinarie drift och på så vis utöka storleken på utvärderingens målgrupp till viss del. När det gäller just bortfallsproblematik bör det också nämnas att problematiken förstärks då bortfallet sannolikt inte är slumpmässigt. För att mildra bortfallsproblematik har enkäten till målgruppen utformats utifrån verksamhetens målgruppskänedom där antalet enkätfrågor har begränsats samt anpassats språkmässigt. För att undvika att enbart de individer som svarar snabbt ingår i resultatet skickas en påminnelse ut.

Sammantaget finns vid enkätundersökningar alltid en risk för mätfel, såväl slumpmässiga som systematiska med snedvridna svar och bias som konsekvens. Frivilliga enkäter innebär dessutom att individen har rätt att avstå från att svara och att det urval som faktiskt svarar därmed kan bli snedvridet. Beroende på svarsfrekvens och bortfall beaktas nämnda svagheter vid tolkning av resultatet. För att öka sannolikheten att kunna besvara den övergripande målsättningen och därmed också rapportens hypotes har därtill statistik kring gymnasiebehörighet från kommunens statistikdatabas beställts.

Några av de fördelar med enkät som insamlingsmetod är att frågeställaren har liten påverkan och att enkäten kan besvaras anonymt. Vad gäller denna utvärdering är det av stor vikt att även känsliga frågor kan ställas och att respondenten kan besvara dessa sanningsenligt utan att riskera att påverkas av frågeställaren. Eftersom utvärderingsteamet enbart hanterar avidentifierad data och intervjuer därmed inte var ett möjligt alternativ motiverades enkätutskick före annan metod (tex telefonintervju genomförd av personal inom verksamhet). Avslutningsvis är det värt att betona att trots en del nackdelar med enkät som metod så är syftet med enkäten i detta fall till största del att fånga ett resonemang, inte för att samla in data och därifrån dra absoluta slutsatser och generalisera.

3.2.3 Deskriptiv statistik och definitioner

För att tillgodogöra sig rapportens innehåll definieras inledningsvis ett antal begrepp som används inom utvärderingen. Därefter presenteras deskriptiv statistik över de individer som tagit del av Bryggans insatser sedan verksamheten startade. Satsningen erbjöds elever med problematisk skolfrånvaro under läsåren 2016/17–2019/20. Hösten 2020 implementerades verksamheten i ordinarie drift.

²¹Dahmström, Karin. 2011. Från datainsamling till rapport -att göra en statistisk undersökning. 5. Uppl. Studentlitteratur

²² Svarsfrekvensen för enkäter hamnar generellt på omkring 50 procent. Christensen, Lars., Engdahl, Nina., Gräas, Karin och Haglund, Lars. 2010. Marknadsundersökning: en handbok. 3. [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Definitioner och begreppsförklaring

Betygssystem: I slutet av årskurs 9 sätts slutbetyg. Med dessa slutbetyg söker eleven in till gymnasieskolan. Betygsskalan har sex steg: A, B, C, D, E och F. Betygen A–E är godkända betyg till skillnad från F som står för ett icke godkänt resultat.²³

Gymnasiebehörighet: Med behörighet till gymnasieskolan avses behörighet till ett yrkesprogram, vilket är den behörighet som kräver minst antal godkända betyg. Kraven för att vara behörig till ett yrkesprogram är godkända betyg i minst åtta ämnen. För att vara behörig till högskoleförberedande program krävs godkända betyg i minst 12 ämnen.²⁴

Gymnasieexamen: För att få en gymnasieexamen från ett Yrkesprogram ska eleven uppfylla följande krav:

- Minst 2250 godkända gymnasiepoäng, från en utbildning som omfattar 2500 gymnasiepoäng.
- Godkända betyg i kurserna Svenska 1 eller Svenska som andraspråk 1.
- Godkänt betyg i Engelska 5.
- Godkänt betyg i Matematik 1.
- Godkänt Gymnasiearbete, 100 p.
- Minst 400 poäng godkända i de programgemensamma ämnena.

För att få en gymnasieexamen från ett Högskoleförberedande program ska eleven uppfylla följande krav:

- Minst 2250 godkända gymnasiepoäng, från en utbildning som omfattar 2500 gymnasiepoäng.
- Godkända betyg i kurserna Svenska 1, 2 och 3 eller Svenska som andraspråk 1, 2 och 3.
- Godkända betyg i Engelska 5 och 6.
- Godkänt betyg i Matematik 1.
- Godkänt Gymnasiearbete, 100 p.²⁵

Studiebevis: Om eleven genomfört en treårig utbildning på ett nationellt gymnasieprogram, men inte uppfyllt kraven för examensbevis, erhåller eleven ett studiebevis. Studiebevis är ett dokument där alla lästa kurser finns, med tillhörande betyg.²⁶

²³ Källa: Skolverket (2021) < <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/betyg-i-grundskolan/satta-betyg-i-grundskolan> > [Hämtad 2021-10-26]

²⁴ Källa: Skolverket (2022) <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2022-09-29-slutbetygen-for-arskurs-9-pa-samma-niva-som-fore-pandemin> [Hämtad 2022-11-04]

²⁵ Källa: Gymnasieguide (2022) <https://www.gymnasieguiden.se/informeras/vad-kravs-foer-att-uppna-gymnasieexamen> [Hämtad 2022-11-04]

²⁶ Källa: Gymnasieguide (2022) <https://www.gymnasieguiden.se/informeras/vad-kravs-foer-att-uppna-gymnasieexamen> [Hämtad 2022-11-04]

Introduktionsprogram, IM: Introduktionsprogrammen syftar till att ge elever som är obehöriga till ett nationellt gymnasieprogram möjlighet att bli behöriga. Det finns fyra olika introduktionsprogram.²⁷

Kommunala aktivitetsansvaret, KAA: Enligt skollagen har kommunerna ett aktivitetsansvar. Ansvaret innebär bland annat en skyldighet att erbjuda ungdomar som inte går i gymnasieskolan och som saknar gymnasieexamen, lämpliga individuella åtgärder. Syftet är att ungdomarna ska fullgöra en gymnasieutbildning. Kommunala aktivitetsansvaret (KAA) omfattar ungdomar under 20 år som:

- har fullgjort sin skolplikt, (eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt)
- inte går i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning
- inte har en gymnasieexamen, ett gymnasiesärskolebevis eller fullföljd motsvarande utbildning med godkänt resultat.²⁸

Prestation: Syftar till det värde som kommer direkt ur en insats med syfte att påverka målgruppen, tex antal genomförda behandlingsinsatser, antal barn som deltagit i verksamhet osv. Med prestationer och/eller definierade prestationsmål besvaras om insatsen levererats i den utsträckning (volym) och på det sätt (kvalitet) som förväntats.

Utfall: Avser den förändring (eller frånvaro av förändring) som observeras hos målgruppen efter en insats. Besvarar vad förändringen blev för målgruppen efter insatsen jämfört med före insatsen.

Effekt: Avser den förändring hos målgruppen som orsakats av insatsen (och som inte skulle ha uppstått ändå). Effekter kan delas in i kvalitativa och ekonomiska effekter. Besvarar vad förändringen blev för målgruppen med insatsen jämfört utan insatsen och därmed i vilken grad som förändringen som uppstod för målgruppen orsakades av insatsen.

Kontrafaktisk effekt: Avser den förändring i utfall som skulle uppstått i avsaknad av insats.

Deskriptiv statistik

Tabell 1 presenterar deskriptiv statistik för samtliga elever som tagit del av insatser via verksamheten.

²⁷ Källa: Skolverket (2021) <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/loroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/gymnasieprogrammen/introduktionsprogram> [Hämtad 2022-11-15]

²⁸ Källa: SKR (2022) <https://skr.se/skr/skolakulturfritid/forskolagrundochgymnasieskola/uppdragfullfoljdutbildning/kommunaltaktivitetsansvarkaa.59919.html> [Hämtad: 2022-11-04]

Tabell 1. Deskriptiv statistik. Totalt.

Bakgrundsvariabler	Antal	Kommentar
Totalt antal individer som tagit del av insatser via Bryggan sedan start	33	Avser period 2017-sep 2022. Inklusiv fem elever som endast tagit del av kartläggning alternativt aldrig påbörjat insats. *29
Pojkar	17	
Flickor	16	
<i>-varav gick i åk 9 vid start av insats (totalt)</i>	12	
<i>-varav gick i åk 8 vid start av insats (totalt)</i>	10	
<i>-varav gick i åk 7 vid start av insats (totalt)</i>	6	
<i>-varav gick i mellanstadiet (åk 3–6) vid start av insats (totalt)</i>	5	
Tagit del av social investering	11	Följs i denna utvärdering**
Tagit del av social investering + implementerad investering	6	Följs i denna utvärdering
Tagit del av implementerad investering	16	Ingår i jämförelsen med referensalternativ, se avsnitt 3.5 Referensalternativ

Not: *En elev som placerats i verksamheten saknas uppgifter på. Sammantaget har verksamheten tagit emot 34 elever.

** I analysen rensas för de fem elever som endast tagit del av kartläggning alternativt aldrig påbörjat insats. Därav endast sex elever totalt i denna grupp som följs.

Av dataunderlaget, och som framgår av Tabell 1, har 33 elever placerats i Bryggan sedan start av verksamheten. Av dessa 33 är uppdelningen könen emellan jämn. Majoriteten av eleverna gick på högstadiet vid placeringen där drygt 36 procent gick i årskurs 9, 30 procent i årskurs 8, 18 procent i årskurs 7 och resterande dryga 15 procent gick i mellanstadiet. Elva elever deltog i verksamhetens insatser under tidsperioden då verksamheten bedrevs som en social investering, medan sex elever placerades i verksamheten under samma tidsperiod men tog fortsatt del av insatser även när verksamheten implementerades i ordinarie drift. Av dataunderlaget framgår att verksamheten tagit emot 16 nya elever efter implementeringen. Notera att fem elever har skrivits in på Bryggan men inte tagit del av insatser. Dessa elever ingår inte i utvärderingen och därmed inte i resultaten i kommande avsnitt.

²⁹ Av det dataunderlag som låg till grund för slutrapporten framkom att av de 17 eleverna har två elever inte tagit del av insatser. I samband med uppföljande utvärdering visar det sig vara fem elever. En elev som placerats i verksamheten saknas uppgifter på. Sammantaget har verksamheten tagit emot 34 elever.

3.3 Avgränsningar

Utvärderingen avgränsas till att följa de elever som tog del av Bryggans insatser under tiden som verksamheten bedrevs som en social investering. Vad gäller just skolutveckling är det dock viktigt att ha i åtanke att skolutveckling tar tid. För att ta hänsyn till detta ingår även de elever som fortsatte att erbjudas insatser även efter att Bryggan permanentades i ordinarie drift.

Övriga avgränsningar inom utvärderingen:

1. Utvärderingen gör ingen lönsamhetsbedömning i form av kostnadseffektivitet.³⁰
2. Utvärderingen gör ingen ytterligare kostnadseffektivitetsanalys med avseende på referensalternativet.³¹
3. Kortsiktiga effekter som följdes i samband med slutrapport följs inte igen.

För att anta ett mer samhällsekonomiskt perspektiv med individen i fokus, samt följa hur bestående de kortsiktiga uppmätta utfallen är, så breddas och nyanseras målsättningen genom att utvärderingen (i likhet med slutrapporten) inkluderar andra former av sysselsättning i analysen. Övriga kvalitativa aspekter av verksamheten följs emellertid inte.³²

3.4 Antaganden

Inom ramen för utvärderingen görs följande antaganden:

1. Samtliga individer har tagit del av insatser i samma omfattning.
2. Grundantagandet är att utan insats i Bryggan uppnår ingen i målgruppen kraven för en gymnasiebehörighet.

Antagande ett innebär att i genomsnitt har eleverna fått del av Bryggans insatser i samma omfattning. I praktiken har sannolikt detta varierat men framför allt har vilken typ av insats (pedagogisk -eller behandlingsinsats) troligtvis skiljt sig åt beroende på hur Bryggan bedömt elevens akuta behov. Att analysera resultaten utifrån vilken typ av insats som varit i fokus görs dock inte med hänsyn till etiska och integritetsmässiga anledningar. En eventuell konsekvens av att en elev fått mer behandlingsinsatser än skolundervisning när det kommer till uppnådd övergripande målsättning är en negativ bias i resultatet som kan se sämre ut. Till följd därav finns risken att resultatet inte ger en rättvis bild av verksamheten.

Antagande två är ett relativt starkt antagande då eleven sannolikt hade omfattats av och placerats i andra insatser om Bryggan inte varit aktuellt (tex en extern placering). Eftersom vi inte vet vilka dessa insatser skulle varit, eller utfallet av dem, är status quo i analysen att utan insats i Bryggan skulle eleven inte uppnå kraven för en gymnasiebehörighet.

3.5 Referensalternativ

Med referensalternativ³³ avses den alternativa insatsen eller verksamheten som Bryggan jämförs med. Innan Bryggan fanns i egen regi placerades målgruppen på Magelungen, vilket sålunda är den

³⁰ En kostnadseffektanalys av verksamheten ges i slutrapporten.

³¹ Utöver den jämförelse som sker med hjälp av skuggkontroll.

³² För kvalitativa aspekter av verksamheten, se slutrapport.

³³ Ibland också kallat *jämförelsealternativ*, vilket inte ska förväxlas med *jämförelsekontroll* som syftar till att kontrollera för systematiska skillnader mellan två eller flera grupper.

alternativa insats som Bryggan jämförs med. Antalet externa placeringar i Magelungen angavs vid tidpunkten för ansökan uppgå till ca 15–20 per år och kostade kommunen i genomsnitt 950 tkr per elev och år, med en årskostnad på 14 250 tkr³⁴. Med bakgrund i denna kostnad så motiverades skapandet av Bryggan. Det i sin tur föranledde den kvantitativa målsättningen om att antalet nya skolplaceringar i extern verksamhet skulle minska med 100 procent.

I samband med framtagandet av slutrapporten och inför beslut om implementering presenterades en kostnadseffektanalys där såväl kostnad som faktiska utfall jämfördes för de bägge verksamheterna. Vidare konstaterades det att den kvantitativa målsättningen om att antalet nya skolplaceringar skulle minska med 100 procent inte uppnåts. Vid denna utvärdering avgränsas jämförelsen med Magelungen till att besvara frågeställningarna 1 och 2³⁵:

1. Kostar det mindre för Örebro kommun att bedriva verksamhet i egen regi jämfört med köp av externa placeringar i Magelungen?³⁶
2. Köper Örebro kommun fortfarande externa placeringar till målgruppen, trots att verksamheten Bryggan finns?

samt jämföra deskriptiv statistik. Därtill som redan nämnt, så syftar enkäten till teamet och Intakegrupp för Bryggan till att resonera kring deras uppfattning av Bryggans bidrag till förändring i olika utfall, jämfört med om eleven i stället tagit del av insatser via Magelungen. I enkäten besvaras således frågorna utifrån följande påstående:

*Om individen **inte** tagit del av insatser via Bryggan, så skulle hen i stället tagit del av insats i Magelungen*

Det är sannolikt att kostnad per elev för en extern placering har ökat de senaste åren. Enligt programekonom har PN BoU betalat ut 2 596 tkr under år 2021 till Magelungen, motsvarande 141 tkr per elev och termin (280 tkr per år). Det motsvarar en dryg ökning på 25 procent de senaste fem åren. Den del av kostnaden för en extern placering som hör till Socialnämnden har inte gått att få tag i. Under antagandet att Socialnämnden haft samma kostnadsökning som PN BoU skulle deras del uppgå till 900 tkr per år. Den totala årskostnaden för en skolplacering hamnar då på 1 180 tkr. Denna uppskattning är dock mycket osäker och kostnaden för externa skolplaceringar i Magelungen kommer därför inte att användas vidare i samband med denna utvärdering.³⁷

Statistiken som används i kommande sammanställningar utgår framför allt från kommunens statistikdatabas. Vid en jämförelse med den data som levererats från verksamheten framkom en

³⁴ Uppdelningen såg ut på följande vis:

Soc: Ett externt köp kostar cirka 720 tkr per år (60 tkr per månad)

PN BoU: Ett externt köp kostar cirka 225 tkr per år (18 tkr per månad).

³⁵ Notera att frågeställningarna inte besvarar vilken insats som är mest kostnadseffektiv eller vilken som är mer kostnadseffektiv. För att kunna säga något om kostnadseffektivitet krävs att såväl kostnad som effekt relateras för respektive insats, för att därefter också jämföras. Frågeställningarna besvarar heller inte kostnad per elev utan utgår från angiven kostnad i ansökan (950 tkr per år och elev).

³⁶ Frågan kan naturligtvis besvaras utifrån flera perspektiv; kostnad per elev, kostnad per effekt, faktisk kostnad i resultaträkningen etc. Som genomgående poängteras förordar utvärderingen en kostnadseffektivitetsanalys för att besvara frågeställningar likt ovan. Frågeställning två syftar dock till faktiska kostnader som redovisas i kommunens resultaträkning.

³⁷ Eventuell skillnad i kostnad per elev beroende på antal placeringar beaktas heller inte, trots att det framgår av statistiken att en elev kan ha flera placeringar. Om detta påverkar kostnaden per elev har ej varit möjligt att urskilja.

viss differens i levererat underlag. Efter att bakomliggande orsaker till differensen identifierats har vissa värden från statistikdatabasen rensats för. Där så inte varit möjligt, kommenteras detta.

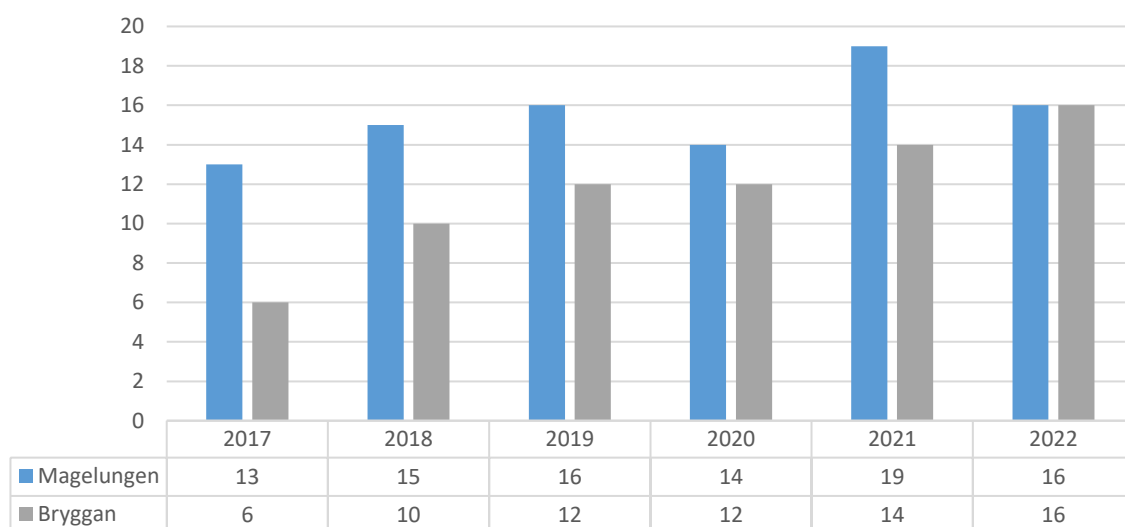
Tabell 2. Deskriptiv statistik, Magelungen och Bryggan. Avser perioden 2017-sep 2022.

Bakgrundsvariabler	Magelungen (värde)	Bryggan (värde)	Kommentar
Medianålder vid start av insats	12 år	15 år	
Totalt antal	40	33	
Pojke (antal)	26	17	
Flicka (antal)	14	16	
<i>-varav gick i Gy vid start av insats (antal)</i>	7	-	<i>Avser årskurs vid placering*</i>
<i>-varav gick i åk 9 vid start av insats (antal)</i>	2	12	<i>Avser årskurs vid placering</i>
<i>-varav gick i åk 8 vid start av insats (antal)</i>	6	10	<i>Avser årskurs vid placering*</i>
<i>-varav gick i åk 7 vid start av insats (antal)</i>	4	6	<i>Avser årskurs vid placering*</i>
<i>-varav gick i mellanstadiet vid start av insats (åk 3–6) (antal)</i>	16	5	<i>Avser årskurs vid placering*</i>
<i>-varav gick i lägstadiet vid start av insats (åk 1–2) (antal)</i>	2	-	<i>Avser årskurs vid placering*</i>
<i>-varav gick i förskola eller förskoleklass vid start av insats (antal)</i>	3	-	<i>Avser årskurs vid placering*</i>
<i>Antal placeringar, totalt</i>	57	Uppgift saknas	

Baserat på samtliga elever som placerats på antingen Magelungen eller Bryggan från 2017 till och med september 2022 är medianåldern 12 år respektive 15 år. Från år 2017 till och med september 2022 har totalt 40 elever varit placerade på Magelungen, varav 14 är flickor (35 procent) och 26 är pojkar (65 procent). Dessa elever har tillsammans haft 57 placeringar. Magelungen har under tidsperioden tagit emot framför allt elever som gått i mellanstadiet vid placering, även om verksamheten också tagit emot flertalet elever i högstadieålder, medan Bryggan, som redan nämnt, först och främst tagit emot elever som gått i de senare årskurserna i högstadiet. Magelungen har därtill haft en del elever som vid start av placering gått på gymnasiet.

Sammantaget är den främsta skillnaden som framträder av statistiken att Magelungen tagit emot något fler elever, samt betydligt fler yngre elever jämfört med Bryggan.

Diagram 1. Antal personer placerade per år, fördelat på Magelungen respektive Bryggan, år 2017–2022.



Under tidsperioden 2017 till 2021 har Magelungen tagit emot i genomsnitt 15 elever per år och Bryggan 11 elever per år.³⁸ Det mest framträdande är att även om statistiken visar att antalet elever som placeras i Bryggan genomgående har ökat över tid så har antalet elever eller placeringar i extern regi inte minskat med motsvarande.³⁹

Tabell 3. Insatslängd avslutade placeringar. Tidsperiod 2017-september 2022.

Värden	Magelungen	Bryggan
Antal personer	31	20
Pojke	20	13
Flicka	11	7
Genomsnittlig insatslängd (dagar) per elev	539	501
Pojke	637	496
Flicka	361	512
Medianvärde insatslängd (dagar) per elev	367	424
Pojke	406	441
Flicka	92	571

Not: Sammanställningen för Bryggan avser samtliga elever som placerats i verksamheten sedan start (jmf deskriptiv statistik) och avslutat insats, vilken medför att genomsnittlig insatslängd presenterad i Tabell 3 skiljer sig från genomsnittlig insatslängd för de elever som primärt följs i denna utvärdering och som används i korsanalysen (640 dagar).

³⁸ Genomsnitt av antalet placeringar under år 2017–2021.

³⁹ Utgår från statistik från kommunens statistikdatabas.

Tabell 3 presenterar genomsnittlig insatslängd för respektive verksamhet och avser *avslutade placeringar* under tidsperioden 2017 till och med september 2022. Under tidsperioden har 31 elever avslutat sin insats på Magelungen och 20 elever har avslutat insatser via Bryggan. Genomsnittlig insatslängd per elev är på Bryggan 501 dagar och 539 dagar på Magelungen.⁴⁰ Medianvärdet är motsvarande 424 dagar på Bryggan och 367 på Magelungen. Till synes skiljer inte medelvärdet från medianvärdet nämnvärt för Bryggan medan det framkommer en större skillnad i värdet för Magelungen.

Sammantaget skiljer inte tid i placering verksamheterna sig åt markant. Genomsnittlig insatslängd är något lägre på Bryggan medan medianvärdet är något lägre på Magelungen. Vilket värde som är mest representativt målgruppen beror på insatslängdens fördelning. Av den statistik som tillhandahållits framgår inte den bakomliggande fördelningen. Ett riktmärke är dock att använda medianvärdet om det föreligger många extremvärden i fördelningen. Ett värde som utmärker sig särskilt i sammanställningen är medianvärdet för flickor placerade i Magelungen. För en genomsnittlig insatslängd på drygt 360 dagar kan det därmed antas att elever i övre spannet har betydligt längre insatstid än 92 dagar. Som även påpekades i slutrapport så är kort (kortare) insatslängd nödvändigtvis inte något positivt även om kostnad per insats och elev blir lägre. Men huruvida kortare insatstid är något positivt ur individens och samhällets perspektiv beror av vilken anledning som eleven avslutat sin insats.

Sammanlagt visar statistiken att Örebro kommun fortfarande placerar elever externt i Magelungen, trots att Bryggan finns. Anledningen bakom att 15 elever i genomsnitt fortfarande placeras externt kan vara flera men mycket tyder på att Bryggan behöver utvidgas för att kunna ta emot även yngre elever, vilket också konstaterades i samband med slutrapport.

4 Ekonomisk utvärdering och analys - medelfristig sikt

I detta kapitel presenteras inledningsvis investeringens kostnader och därefter följer ett par avsnitt som redogör för satsningens resultat. Resultaten presenteras utifrån två olika mått; utfall och effekt. Utifrån resultatmått sker en värdering av den estimerade effekten där fokus är på värdet av den uppnådda övergripande målsättningen.

Det är intressant att ställa sig frågan vad som går att räkna på och varför just det skulle vara viktigt. Samhällsekonomiska analyser av förebyggande insatser är ett sätt att räkna på framtida ekonomiska vinster och nyttor av insatsen och relatera dessa till dagens kostnader för motsvarande insats. I grunden handlar det om att samhällets resurser är knappa och att det behövs metoder för att prioritera mellan konkurrerande insatser. Vi har en skyldighet att använda samhällets gemensamma

⁴⁰ Drygt 120 dagar längre än genomsnittlig insatslängd i Bryggan beräknad vid slutrapport. Differensen beror på att datum för avslut för några elever baserades på en prognos vid slutrapport, och som i denna rapport beräknas på faktiskt datum. Genomsnittlig insatslängd för de 17 eleverna som tog del av insats i Bryggan under tidsperioden 2017-HT 2020 är likaså 501 dagar. Bortrensad för de fem elever som inte ingår i rapportens övriga analyser är genomsnittlig insatslängd 640 dagar. Sammantagen kan det antas att genomsnittlig insatslängd ligger inom intervallet [500–640] dagar.

resurser så effektivt som möjligt. I likhet med vad Nystrand, Gebreslassie & Feldman (2020)⁴¹ konstaterar är metoder och analyser av övergripande förebyggande kommunalt arbete sällsynt. Av samma anledning bidrar just denna rapport till att öka kunskapen om de effekter och ekonomiska vinster som tillfaller samhället på sikt när man går från att se investeringar inom offentlig sektor enbart som kostnader till att se satsningar i individer och humankapital som investeringar i stället. Sammantaget existerar tre viktiga frågor; *vad kostar insatsen? Vilken effekt har insatsen?* och *Vad är värdet av insatsen?* Dessa frågor besvaras i tur och ordning nedan.



4.1 Kostnader

Avsnittet inleds med att kortfattat redovisa investeringens kostnader, såväl budgeterade som faktiska. Därefter presenteras en sammanställning över verksamhetens kostnader efter implementering i ordinarie drift.

4.1.1 Investeringens kostnader

I ansökan⁴² uppskattas Bryggan kunna ta emot 15 elever per år inom ramen för verksamheten. Enligt ansökan budgeterades den totala kostnaden för verksamheten då till 12 200 tkr över projektets treårsperiod. Årskostnaden för verksamheten budgeterades således till 4 067 tkr vilket resulterade i att kostnad per elev och per år förväntades uppgå till 271 tkr.

Av slutrapporten framgår att under projektets treårsperiod tog Bryggan i stället emot totalt 17 unika elever och således i genomsnitt sex elever per år. Enligt verksamheten prognosticerades den totala kostnaden för hela investeringen vid tidpunkt för slutrapport till motsvarande budgeterad kostnad. Det faktiska utfallet avseende kostnad per elev och insats beräknades då utifrån prognosticerad kostnad och insatslängd till 718 tkr samt årskostnaden per elev till 686 tkr.⁴³ Det faktiska kostnadsutfallet för verksamheten uppgick däremot till 10 614 tkr fördelat över en tre årsperiod, motsvarande drygt 1 600 tkr lägre än prognos. När hänsyn tas till en genomsnittlig insatslängd på

⁴¹ Nystrand, Gebreslassie & Feldman (2020) *Är samverkan för bättre folkhälsa lönsam? Samhällsekonomisk analys av tvärsektorielt främjande och förebyggande arbete i Norrtälje kommun*. Rapport 2020:23, Länsstyrelsen Stockholm

⁴² *Bryggan-från destruktiv frånvaro till måluppfyllelse, 2016*.

⁴³ Se mera i Tabell 4 respektive 5, sid 36–37. Slutrapport Sociala investeringar- *Bryggan-från destruktiv frånvaro till måluppfyllelse (2020)*.

501 dagar⁴⁴ (jämfört med 382 dagar) beräknas kostnad per elev och insats till 626 tkr och årskostnad per elev till 456 tkr.⁴⁵

4.1.2 Kostnad implementerad verksamhet

Den sociala investeringen Bryggan är sedan juli 2020 en permanent verksamhet i Örebro kommun och drivs i samarbete mellan PN BoU och Programnämnd social välfärd.⁴⁶ Verksamhetens kostnader efter implementering presenteras i Tabell 4.

Tabell 4. Kostnad efter implementering, tidsperiod juli 2020-augusti 2022. Avrundat till närmaste heltal [tkr].

Kostnadspost	Utfall per juli-dec 2020	Utfall per 2021	Utfall per jan-aug 2022	Totalt
Kostnader för arbetskraft	2 438	3 207	1 998	7 643*
Övriga verksamhetskostnader (kontoslag 6+7)	720	390	240	1 350
Övriga verksamhetskostnader (kontoslag 4)	66	96	12	174
Totalt	3 224	3 693	2 250	9 167*

Not: *I kostnad för arbetskraft saknas kostnad för en ledartjänst med omfattning 50 procent, den totala kostnaden för verksamheten är således högre än vad som redovisas i sammanställningen.

Sammanställningen visar att under de senaste dryga två åren efter att verksamheten permanentades har årskostnaden varierat. I siffrorna saknas kostnad för en ledartjänst på 50 procent vilket innebär att kostnad för arbetskraft i praktiken är högre än vad som framgår av sammanställningen. Därtill har Bryggan haft en del vakanser under tidsperioden vilket tyder på att kostnaden för arbetskraft vid full bemanning torde vara än högre.⁴⁷ Sammantaget indikerar ovan att Bryggan som permanent verksamhet har högre kostnader jämfört med när den bedrevs som en social investering.⁴⁸

⁴⁴ Användandet av 501 dagar framför 382 samt 640 dagar motiveras dessutom av att uppgifterna sträcker sig över en längre tidsperiod och är därmed mer stabila.

⁴⁵ Beräkningar Bryggan:

Total kostnad insats: 10 614 tkr

Genomsnittligt antal dagar insats/elev: 501

Kostnad per dag/elev: $10\,614/17/501 = 1,25$ tkr

Kostnad helår/elev: $365 \times 1,25 = 456$ tkr

Total kostnad insats/elev: $501 \times 1,25 = 626$ tkr

⁴⁶ Från årsskiftet 2022/23 träder en ny nämndorganisation i kraft. PN BoU och Programnämnd social välfärd motsvaras framgent av Grundskolenämnd och Socialnämnd.

⁴⁷ Tex har Bryggan under sju månader 2021 haft en familjebehandlartjänst vakant.

⁴⁸ Som framgår av implementeringsavsnittet bytte verksamheten lokal augusti 2021, vilket enligt enhetschef bidrog till en högre lokalhyra, vilket till viss del kan förklara det högre kostnadsläget. Som dock framgår av Tabell 4 är kostnad för arbetskraft troligtvis den kostnad som påverkar kostnadsutfallet till störst del, detta trots det faktum att det saknas kostnader kopplade till ledartjänst i sammanställningen. Fråga är ställd till enhetschef och ekonom utan svar.

Av Bryggans årsberättelse för 2021 framgår att för en elev ska bli aktuell för Bryggan har andra möjligheter till insatser redan uttömts⁴⁹. Vidare framgår att antalet elever som är inskrivna på Bryggan varierar över tid. Beroende på sammansättning av elevgruppen samt elevernas situation och problematik bedöms verksamheten kunna stödja 5–12 elever som är inskrivna samtidigt, med ett ungefärligt årligt genomsnitt på åtta elever. Med utgångspunkt i ovan sammanställning och ett antagande om att Bryggan tar emot i genomsnitt åtta elever per år tyder det på att årskostnaden per elev, i genomsnitt, är något högre än årskostnad per elev under investeringens genomförande.⁵⁰ Av årsberättelsen framgår dock inte vilka år som det årliga genomsnittet baserats på. Men som framgått tidigare i rapporten har Bryggan tagit emot i genomsnitt 11 elever per år under tidsperioden 2017–2021. Baserat på denna siffra uppgår årskostnad per elev till nästan det exakta som motsvarande årskostnad under investeringens genomförande.⁵¹

Sammanfattningsvis uppskattas Bryggan kosta drygt 5 000 tkr per år att bedriva efter implementering. Det motsvarar en genomsnittlig årskostnad per elev på drygt [450–625] tkr. Under antagandet att 15 elever á 950 tkr per år placeras i Magelungen är såväl totalkostnaden som kostnad per elev dyrare för placeringar externt. För att återkoppla till rapportens första frågeställning så tyder siffrorna på att det (hittills) är billigare att bedriva verksamhet i egen regi, allt annat lika, men det tål att upprepas att det inte säger något om kvalitén, måluppfyllelse eller kostnadseffektivitet.

Det är värt att återigen poängtera att kostnader är en viktig del i bedömningen av en verksamhets lönsamhet, men lika viktig är dess måluppfyllelse och framför allt, relationen dessa emellan. När fokus enkom ligger på (låg) kostnad finns risken att suboptimera bland olika insatser medan om fokus enkom ligger på effekt finns risken att insatser med marginell större effekt men betydligt dyrare prioriteras. Sammantaget är en analys av bägge aspekter avgörande för en så korrekt bedömning som möjligt. I denna utvärdering är syftet som redan nämnt att följa andelen elever som uppnått Bryggans övergripande målsättning, medan en kostnadseffektanalys presenterades i samband med slutrapport som ett beslutsunderlag inför en eventuell implementering.

4.2 Utfall

För att utvärdera om satsningen uppnått de uppsatta målsättningarna har före- och eftermätningar genomförts. Inledningsvis presenteras huvudresultatet av den övergripande målsättningen, därefter presenteras resultat där kortsiktiga utfall relateras till medelfristig målsättning. För att öka förståelsen bakom resultaten samt identifiera mönster genomförs ett antal korsanalyser där olika utfall betingas på olika bakgrundsvariabler. I nästa avsnitt förs ett resonemang kring kontrafaktiskt utfall och i vilken grad satsningen bedöms ha påverkat de observerade förändringarna.

Diagram 2–7 presenterar statistik som avser samtliga elever, dvs, både elever som tog del av insatser under tidsperioden för investeringens genomförande och elever som fortsatt sin insats efter

⁴⁹ Årsberättelse Bryggan 2021 (2022).

⁵⁰ Exempelvis: Anta Bryggan kostar drygt tio miljoner per två år, dvs fem miljoner per år. Det ger en genomsnittlig årskostnad per elev på 625 tkr (räknat på åtta elever per år). Vilket också är signifikant högre jämfört med ansökans förväntade årskostnad per elev (271 tkr).

⁵¹ Exempelvis: Anta Bryggan kostar drygt tio miljoner per två år, dvs fem miljoner per år. Det ger en genomsnittlig årskostnad per elev på 454 tkr (räknat på 11 elever per år). I tidsperioden ingår dock såväl tiden för investeringens genomförande som efter implementering, medan totalkostnaden för verksamheten baseras på uppskattad kostnad efter implementering.

hösttermin 2020, då satsningen övergick till ordinarie verksamhet. Resultaten baseras på avidentifierad individdata från verksamheten samt enkätdata. Totalt antal elever som tagit del av insats är 17, varav 12 ingår i resultatet (därmed bortrensat för de elever som endast tagit del av kartläggning). Vid tolkning av resultatet är det viktigt att komma ihåg att det rör sig om ett fåtal elever.

Tabell 5. Huvudresultat. Uppnådd gymnasiebehörighet bland de elever som tagit del av insats i Bryggan, vid uppföljning HT-2022.

Uppnådd Gy-behörighet vid avslut av insats, antal (%)	Uppnådd Gy-behörighet vid uppföljande utvärdering, antal (%)	Antal elever, totalt	Andel elever med uppnådd GY-behörighet, totalt (%)	Kommentar
1 (8%)	Går ej att säkerställa*	12	Går ej att säkerställa*	Andel elever med uppnådd Gy-behörighet vid uppföljande utvärdering baseras på enkätdata. *Svarsfrekvens 17 procent, motsvarande två elever.

Not: Räknet på totalt 17 elever motsvarar en elev sex procent.

Tabellen redovisar antal och andel elever som uppnått tillräckligt med godkända betyg för att bli behöriga till ett nationellt gymnasieprogram under tiden, eller efter, sitt deltagande i Bryggan. Den övergripande målsättningen anger endast att fler elever ska uppnå gymnasiebehörighet, men definierar inte vidare när i tid som detta förväntas. För att resultatet således ska återge en så korrekt och rättvis bild av verksamheten som möjligt är det av extra stor vikt att fundera kring vilket utfall som är rimligt att förvänta. Med anledning av målgruppens svåra problematik där ingen elev vid placering har godkända betyg i något ämne finns det anledning att också undersöka hur många elever som en tid efter avslutad insats uppnått gymnasiebehörighet.⁵² I samband med denna utvärdering har därför en enkät distribuerats ut till målgruppen för att följa och undersöka hur många av de elever som varit placerade på Bryggan som har uppnått kraven för en gymnasiebehörighet, även om de lämnade verksamheten utan uppnådd behörighet. Utöver insamling av enkätdata har en beställning av skolstatistik från den kommunala statistikdatabasen gjorts. På grund av att samkörningen av data innebär en kombination av data från flera nämner (i detta fall grundskola, gymnasieskola och socialtjänst) har ingen leverans av statistik varit möjlig.

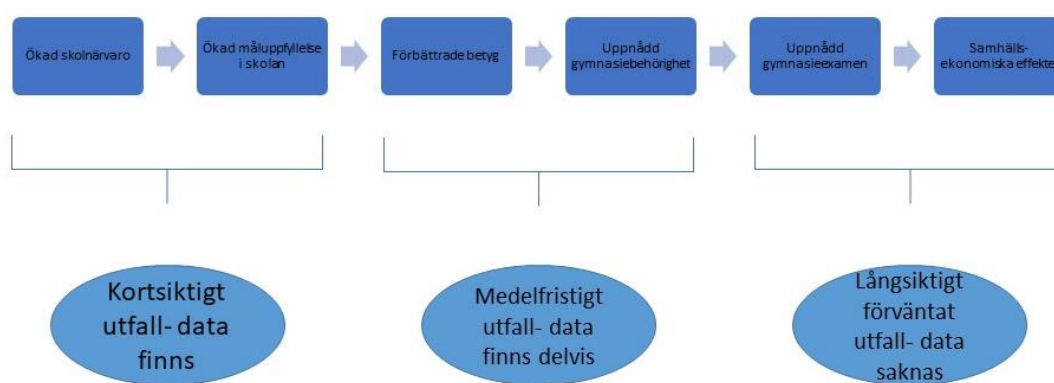
Svarsfrekvensen för enkäten som distribuerades till målgruppen är två elever (17 procent), varav ena eleven motsvarar den elev som vid avslutad insats i Bryggan uppnått gymnasiebehörighet (se

⁵² Andra faktorer som bland annat elevens ålder måste givetvis beaktas, där yngre elever som ännu inte är aktuella för gymnasieskolan rensas för.

kolumn ett i Tabell 5). Bortfallet är således stort med en positiv bias bland de svarande. Till följd därav används inte resultatet från enkätdata i ytterligare analyser.

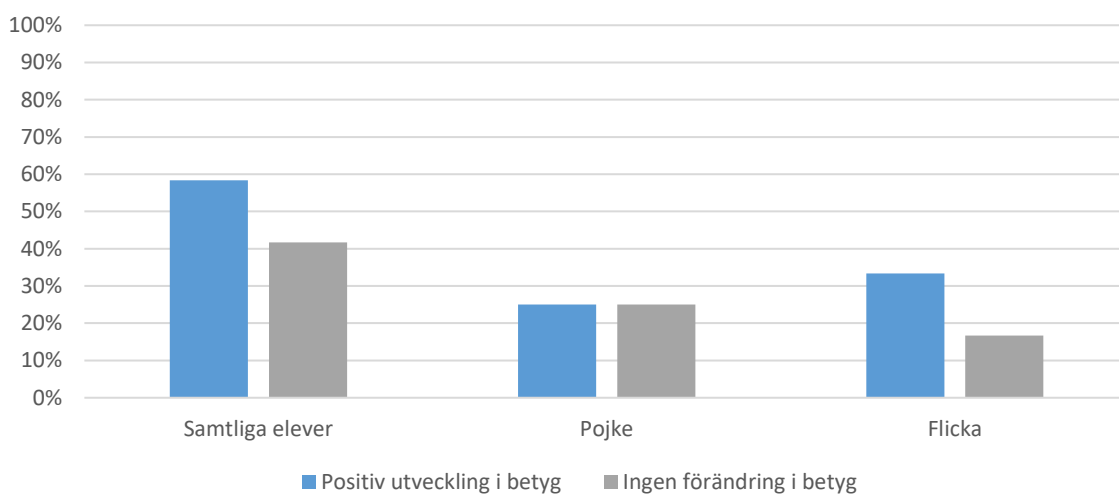
Av de elever som tagit del av insats och lämnat Bryggan har alltså endast en elev lämnat med tillräckligt många godkända betyg för att vara behörig till ett gymnasieprogram. Det motsvarar åtta procent när elever som endast tagit del av kartläggning rensats för. Om samtliga, 17, elever som Bryggan tagit emot under tidsperioden ingår motsvarar en elev drygt sex procent. Det kan konstateras att uppnå kraven för en gymnasiebehörighet under tiden för insats inte är en rimlig målsättning och som därmed inte återspeglar en rättvis bild av verksamheten. Av den anledningen presenteras även utfall där förändring i betyg betingas på olika variabler.

Under antagandet att en positiv förändring i kortsiktiga utfall (skolnärvaro och måluppfyllelse) leder till att eleven återgår till skolgång och det i sin tur påverkar medelfristiga utfall (förbättrade betyg) kan slutligen förändring i övriga medelfristiga och långsiktiga utfall (gymnasiebehörighet och gymnasieexamen) förväntas, även om de i samband med denna utvärdering inte kan bekräftas. Notera att i verkligheten är kedjan av förväntade utfall illustrerat såsom i Figur 4 inte helt linjär.



Figur 4. Illustration av förväntad kedja av utfall tack vare satsning.

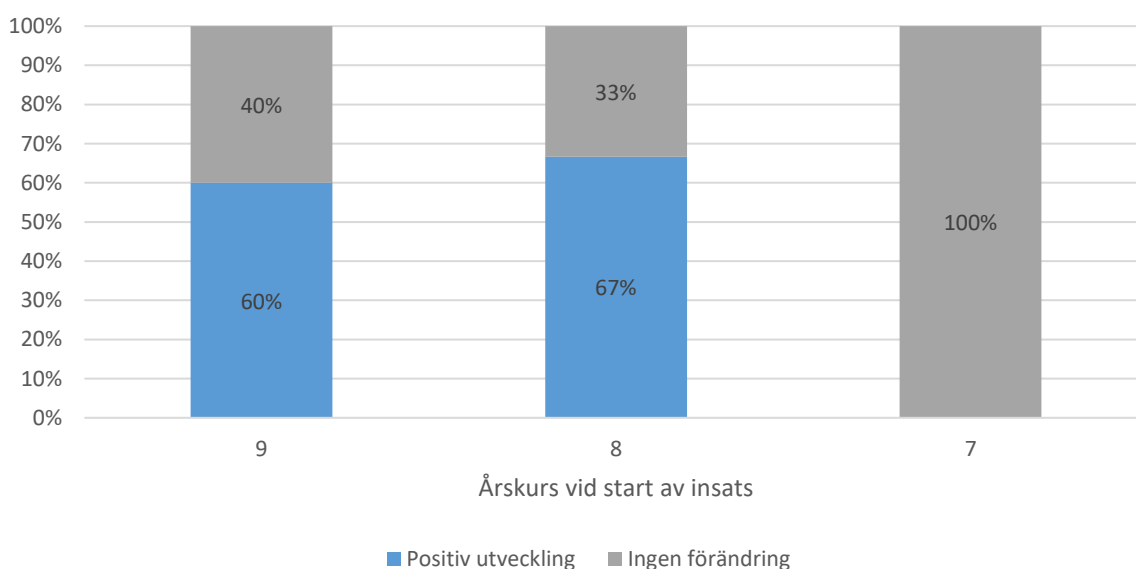
Diagram 2. Förändring i betyg efter avslutad insats i Bryggan, jämfört med före. Samtliga elever.



Not: Eftersom utgångsläget är inga godkända betyg kan eleven antingen ha en positiv utveckling i betyg eller ingen förändring alls, vilket då innebär att eleven fortfarande inte har några godkända betyg. Diagrammet visar resultatet för samtliga samt varav pojke respektive flicka.

Diagram 2 redovisar hur betygen inom målgruppen har utvecklats där utgångsläget för samtliga elever är inga godkända betyg. Av slutrapporten framkom att av de elever som avslutat sin insats hade 35 procent⁵³ (motsvarande sex elever) erhållit godkänt betyg i minst ett ämne⁵⁴. När nu samtliga elever som deltagit i Bryggan som social investering ingår i sammanställningen är ett centralt resultat att av de som avslutat sin insats har andelen elever som uppnått godkänt betyg i minst ett ämne ökat med drygt 20–25 procentenheter och uppgår nu till drygt 60 procent. Drygt 40 procent har inte uppnått motsvarande skolutveckling, varav något fler pojkar än flickor har inte förbättrat sina betyg.

Diagram 3. Förändring i betyg efter avslutad insats i Bryggan, givet årskurs vid start av insats. Samtliga elever.



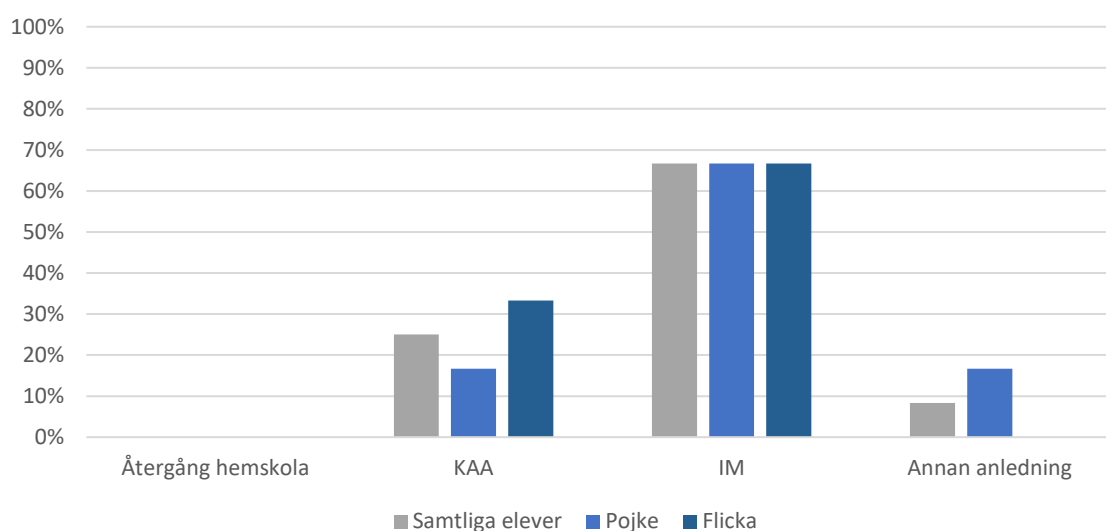
Förändring i betyg efter avslutad insats i Bryggan betingat på vilken årskurs som eleven gick i vid start av insats presenteras i ovan diagram. Som framgick av den deskriptiva statistiken gick majoriteten av eleverna i de högre årskurserna i högstadiet när de placerades i Bryggan. Av den anledningen lyfts framför allt resultatet av utveckling i betyg hos de elever som gick i antingen årskurs 8 eller 9 fram. Av de som gick i årskurs 9 lämnade 60 procent Bryggan med fler godkända betyg medan motsvarande andel hos de som gick i årskurs 8 är 67 procent.⁵⁵ Den sista stapeln till höger visar att ingen elev som gått i årskurs 7 lämnat med fler godkända betyg. Notera att det rör sig om endast ett få antal elever i varje årskurs.

⁵³ Eftersom insatstid inte kontrolleras för i slutrapport antas att de elever som blivit aktuella för verksamheten under höstterminen 2019 inte hunnit delta i verksamheten tillräckligt länge för att uppnå betyg. Bortrensat för dessa individer uppgår andelen elever som uppnått minst ett godkänt betyg till 40 procent.

⁵⁴ Ej med hänsyn till kärnämnen.

⁵⁵ En intressant aspekt är om antalet godkända betyg skiljer sig åt beroende på årskurs. Datat visar att i genomsnitt är antal godkända betyg liknande oberoende av årskurs, men bortrensat för extremvärden uppnår de elever som går i årskurs 8 vid placering i genomsnitt fler godkända betyg jämfört med de som går i årskurs 9 (två godkända betyg jämfört med fyra (avrundat)).

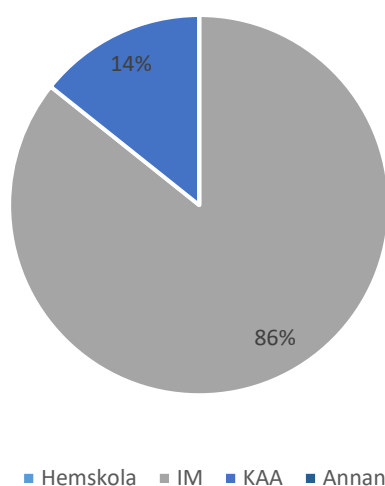
Diagram 4. Sysselsättning efter avslutad insats i Bryggan. Samtliga elever.



Förkortning: Kommunala aktivitetsansvaret, KAA. Introduktionsprogram, IM

Diagram 4 presenterar statistik över var målgruppen efter avslutad insats i Bryggan tagit vägen. Statistiken är en ögonblicksbild och visar att majoriteten, drygt 70 procent, av eleverna gått vidare till gymnasieskolans introduktionsprogram. En fjärdedel av eleverna har lämnat insats i Bryggan och i stället omfattats av kommunala aktivitetsansvaret. Ingen av eleverna har återgått till hemskola, vilket är en av satsningen kortsiktiga målsättningar.⁵⁶ Liknande mönster kan urskiljas när statistiken analyseras uppdelat per kön. Som dock framgår av diagrammet har något fler flickor än pojkar påbörjat KAA efter avslutad insats i Bryggan.

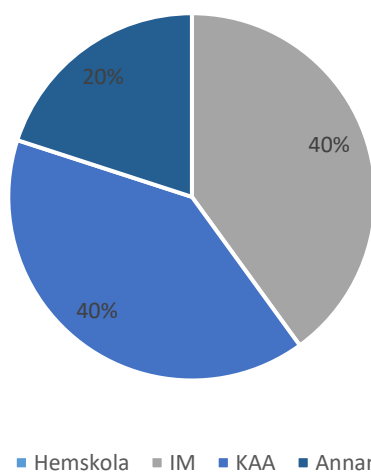
Diagram 5. Sysselsättning efter avslutad insats i Bryggan, givet positiv utveckling i betyg. Samtliga elever.



Förkortning: Kommunala aktivitetsansvaret, KAA. Introduktionsprogram, IM

⁵⁶ En viktig aspekt att lyfta vad gäller just återgång till hemskola är definitionen av vad som är elevens hemskola. Det finns en möjlighet att eleven är så pass gammal vid avslut av insats att den hemskola som eleven tillhörde vid placering inte längre är aktuell. I praktiken innebär det att återgång till hemskola också kan innebära att eleven går till gymnasieskola eller gymnasieskolans introduktionsprogram.

Diagram 6. Sysselsättning efter avslutad insats i Bryggan, givet ingen förändring i betyg. Samtliga elever.



Förkortning: Kommunala aktivitetsansvaret, KAA. Introduktionsprogram, IM

I Diagram 5–6 betingas sysselsättning efter avslutad insats i Bryggan på förändring i betyg, allt annat lika. Resultatet av detta visas i ovan cirkeldiagram. Av de som haft en positiv utveckling i betyg har 86 procent lämnat insats i Bryggan för att påbörja ett introduktionsprogram. Resterande andel har lämnat verksamheten för att omfattas av kommunala aktivitetsansvaret. Vad gäller de elever som inte uppnått någon förbättring i skolbetygen syns en större spridning i sysselsättning efter avslutad insats. Ett något oväntat resultat är att likt de med positiv utveckling har en stor andel (dock 40 procent jämfört med 86 procent) av dessa elever också påbörjat ett introduktionsprogram. En lika stor andel har lämnat för kommunala aktivitetsansvaret och en femtedel av annan anledning.

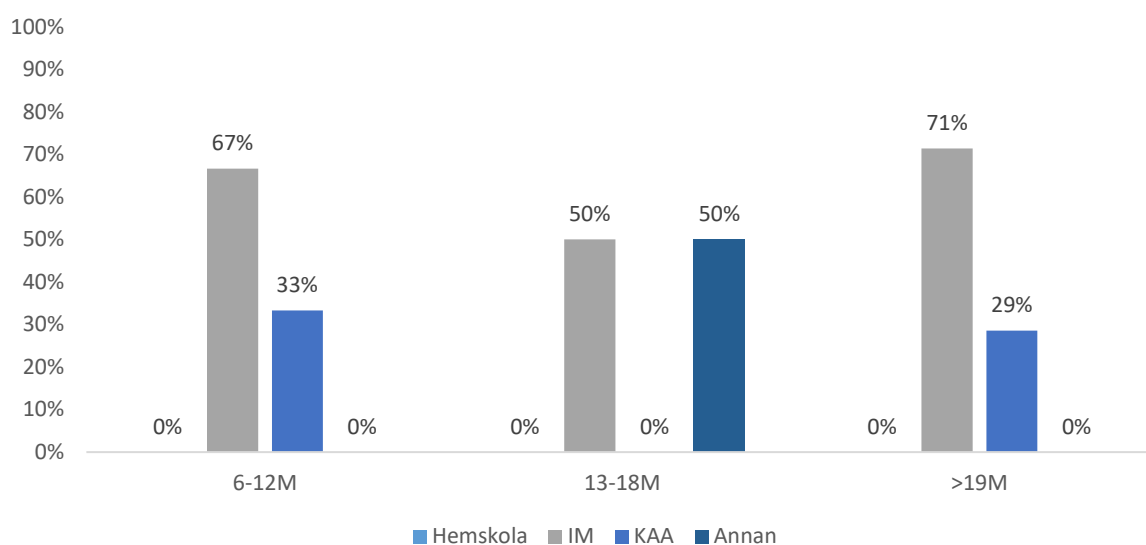
Tabell 6 presenterar genomsnittlig insatslängd, givet förändring i betyg. Som framgår av tabellen föreligger en skillnad i genomsnittlig insatslängd givet utveckling i betyg. De elever som haft en positiv utveckling har i genomsnitt drygt sju månader längre insatslängd och tar del av insatser i drygt två år. Det är värt att lyfta att genomsnittlig tid i insats hos de elever som inte påvisat någon förändring i betyg är drygt 18 månader, vilket till synes kan uppfattas som en lång tid men som också kan botten i andra aspekter⁵⁷. Som framgår av de två sista kolumnerna varierar insatslängd stort.

Tabell 6. Genomsnittlig insatslängd, givet förändring i betyg.

Förändring i betyg	Genomsnittlig tid i insats (månad)	Minimivärde (månad)	Maximivärde (månad)
Ingen förändring	17,5	6,1	28,7
Positiv utveckling	24,1	9,4	44,4

⁵⁷ Tex utifrån elevens behov av behandlingsinsatser. Se mera i diskussionskapitlet.

Diagram 7. Sysselsättning efter avslutad insats i Bryggan, betingat på genomsnittlig insatslängd. Samtliga elever.



Förkortning: Kommunala aktivitetsansvaret, KAA. Introduktionsprogram, IM.

Diagram 7 visar en sammanställning över sysselsättning efter avslutad insats i Bryggan, betingat på genomsnittlig insatslängd, allt annat lika. Genomsnittstiden för dessa elever är 21,3 månader med minimivärde och maximivärde på 6,1 respektive 44,4 månader. Av de elever som i genomsnitt deltagit i insats 6–12 månader har majoriteten, 67 procent, gått till ett introduktionsprogram medan 33 procent vid avslut i stället gick över till att omfattas av kommunala aktivitetsansvaret. För de elever vars genomsnittliga insatslängd motsvarar 13–18 månader har hälften gått till introduktionsprogram och andra hälften lämnat av annan anledning. Vidare visar sammanställningen att av de elever som tillbringat längre än 19 månader i insats har drygt 70 procent gått till ett introduktionsprogram och drygt 30 procent omfattats av kommunala aktivitetsansvaret vid avslutad insats i Bryggan. Sammantaget visar sammanställningen att de allra flesta eleverna går vidare till ett introduktionsprogram efter avslutad insats i Bryggan, oavsett insatslängd.

Tabell 7 visar en sammanställning över antal och andel elever per tidsintervall som lämnat med ett eller fler godkända betyg. Sammantaget ger statistiken en antydning att ju längre insatslängd desto fler elever uppnår en positiv utveckling i betyg. Vid tolkning av andel notera att det rör sig om ett fåtal individer.

Tabell 7. Positiv utveckling i betyg, betingat på genomsnittlig insatslängd. Samtliga elever.

Tidsintervall (månad)	Antal elever, totalt	Antal elever med positiv utveckling i betyg	Andel med positiv utveckling i betyg (%)
6–12	3	1	33
13–18	2	1	50
>19	7	5	71

I samband med slutrapport konstaterades att teamet inom Bryggan såg en stor skillnad i elevens mående. Teamet såg att måendet blev bättre och ångesten mindre. Mycket tyder på att skolresultat

och mående går hand i hand, vilket också är ett mönster som urskiljs av sammanställningen i Tabell 8 som presenterar förändring i betyg givet förändring i SDQ⁵⁸. Sammanställningen utgår från individdata vid slutrapport som samkörts med individdata från utvärderingen. Vid slutrapport hade tio elever gjort en första och andra SDQ mätning, varav nio av dessa elever ingår i utvärderingens dataunderlag. Resultatet från SDQ mätningarna redovisades i slutrapporten och visade att på individnivå hade sex elever, varav hälften flickor och hälften pojkar, haft en positiv progression i den totala svårighetspoängen utifrån antal poäng. Av dessa sex elever hade två flickor haft så pass stor positiv progression att svårighetsgraden av problematiken ändrats mellan mätperioderna. Resultatet visade därtill att fyra elever, varav en flicka samt tre pojkar upplevt en negativ utveckling mellan mättillfällena. I detta fall hade två pojkar upplevt så pass stor negativ utveckling att deras problematik skattats som svårare vid andra mättillfället.

Av sammanställningen nedan framgår att samtliga elever som gjort två SDQ mätningar och uppvisat en positiv förändring i total svårighetspoäng lämnat Bryggan med fler godkända betyg. Av de elever som efter andra SDQ mätningen haft en negativ utveckling och därmed ökad problematik har endast 25 procent (en elev) lämnat med fler godkända betyg. Majoriteten (75 procent) av dessa elever har avslutat sin insats utan godkända betyg⁵⁹.

Tabell 8. Förändring i betyg, givet förändring i SDQ total svårighetspoäng [%].

Förändring i SDQ	Andel med fler godkända betyg (%)	Andel med ingen utveckling i betyg (%)	Kommentar
Positiv	100	0	Samtliga elever som haft en positiv progression i SDQ total svårighetspoäng har lämnat Bryggan med fler godkända betyg. Allt annat lika.
Negativ	25	75	Givet negativ utveckling i SDQ total svårighetspoäng har 75 procent av eleverna lämnat Bryggan utan godkända betyg. En elev (25%) har lämnat med fler godkända betyg. Allt annat lika.

Not: I sammanställningen görs ingen uppdelning på om förändringen i SDQ varit så pass stor att nivå på problematik har ändrats (jämfört med Tabell 3 sid 27 i slutrapport där denna distinktion görs).

⁵⁸ SDQ: The Strengths and Difficulties Questionnaire. För mer information kring bedömningsinstrumentet, se slutrapport.

⁵⁹ Notera att det inte framgår av datamaterialet om elever uppvisat progression i tex kunskapsmål. Det är också viktigt att komma ihåg att det rör sig om ett fåtal elever, och någon generalisering till en större population görs därför inte.

4.3 Effekter

Givet de förutsättningar som utvärderingen haft att förhålla sig till tillämpas före- och eftermätning samt skuggkontroll för att estimeras och utvärdera insatsens effekter. Syftet med skuggkontrollen är som redan nämnt att individer med särskild insikt i insatsen får bedöma det kontrafaktiska utfallet, det vill säga, vad som skulle hänt om målgruppen inte tagit del av den aktuella insatsen. Inom ramen för denna utvärdering har tre skuggkontroller utförts. För enkelhetens skull har två olika enkäter⁶⁰ konstruerats och därefter distribuerats ut till dels målgruppen, dels till teamet inom verksamheten och till Intake-gruppen för Bryggan. De två senaste grupperna har erhållit en gemensam uppsättning enkätfrågor medan målgruppen en annan.

Syftet med enkäten till teamet och Intake-grupp för Bryggan var att resonera kring deras uppfattning av Bryggans bidrag till förändring i olika utfall, jämfört med om eleven i stället tagit del av insatser via Magelungen. Enkäten besvarades således utifrån följande påstående:

*Om individen **inte** tagit del av insatser via Bryggan, så skulle hen i stället tagit del av insats i Magelungen⁶¹*

I kommande avsnitt presenteras resultat från enkätdata. Därefter resoneras kring slutsatser som kan dras utifrån resultatet. Avsnittet syftar till att besvara frågeställning *Vilken effekt har insatsen?*

4.3.1 Resultat skuggkontroll: Verksamhet och Intake-grupp

Enkäten skickades ut till sammanlagt tio personer, varav fyra inom Intake-gruppen och sex inom Bryggans verksamhet. Svarefrekvensen för Intake-gruppen var en person (25 procent) och för Bryggans verksamhet uppgick svarefrekvensen till fem personer (83 procent). Med anledning av att så få personer från Intake-gruppen besvarat enkäten analyseras svaren på aggregerad nivå.

Notera att i samband med slutrapport intervjuades såväl resurser inom Bryggan som resurser inom socialtjänst och skola angående deras bedömning av om verksamheten kommer att påverka barnets fortsatta skolgång mot ökad måluppfyllelse i skolan. Av svaren blev det tydligt att personalen trodde på ökad måluppfyllelse och det fanns en enighet bland skola och socialtjänst där både rektorer och insatshandläggare angav att Bryggan sannolikt kommer att påverka barnets fortsatta skolgång. Nedan bedömning avser en jämförelse med en extern placering och alltså inte en generell bedömning. Syftet och således nyttan med att jämföra två insatser kan vid en första anblick uppfattas otydligt. Men inom samhällsekonomiska bedömningar och utvärderingar är just jämförelsen olika alternativ emellan fundamental för att klargöra vilket alternativ som är (mest) kostnadseffektiv. Kostnadseffektivitet är således ett relativt begrepp där såväl kostnader som effekter jämförs. Det är också vanligt att det mest relevanta jämförelsealternativet är status quo, dvs ingen insats eller ingen behandling. I kommande bedömning är status quo i stället en placering i Magelungen och därmed görs ytterligare fyra antaganden:

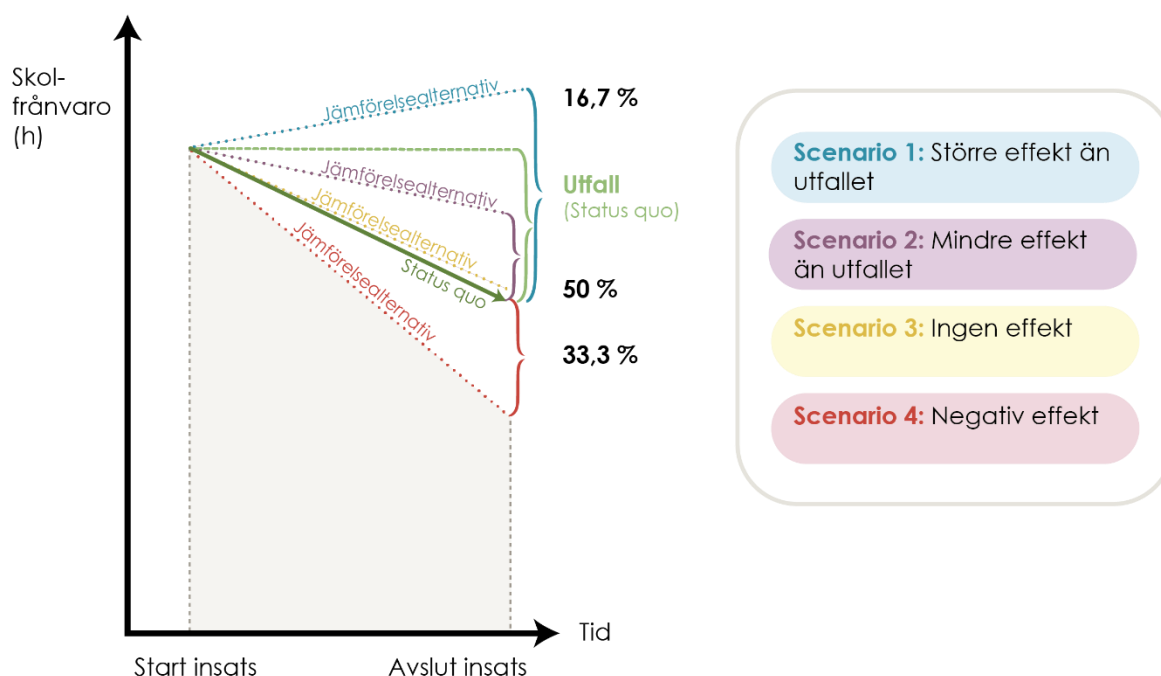
1. Status quo är att utan insats i Bryggan så placeras eleven i Magelungen och tar del av deras insatser.

⁶⁰ Enkäterna bifogas som bilaga till rapporten, se bilaga 2.

⁶¹ Därtill har vid varje fråga förklaringstexten ”Notera att frågan besvaras jämfört deltagande i Magelungen. Det betyder att svaren tolkas relativt deltagande i Magelungen och inte generellt” funnits.

2. Status quo för skolfrånvaro är att deltagande i Bryggan leder till minskad skolfrånvaro. En extern placering kan resultera i olika utfall avseende skolfrånvaro.⁶²
3. Status quo och utgångsläge för betyg är att eleven har inga godkända betyg vid placering och att ett deltagande i Bryggan eller Magelungen leder till förbättrade betyg alternativt ingen förändring. Intern eller extern placering påverkar inte utfallet.⁶⁰
4. Om eleven inte placeras på Bryggan eller Magelungen antas att eleven är fortsatt hemmasittare.

Antagande 3–4 innebär att en placering oavsett intern eller extern alltid är positiv ur den enskilde elevens perspektiv. Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är frågan vilken insats som är *mest* kostnadseffektiv, dvs vilken insats ger störst effekt per spenderad krona. Som nämnt är kostnadseffektivitet ett relativt begrepp, det innebär att val av status quo eller utgångsläge i grunden inte spelar någon roll. **Det centrala är om målgruppen bedömer att insatsen ger *större* eller *mindre* effekt jämfört med referensalternativet.**



Figur 5. Om eleverna inte tagit del av insats i Bryggan, hur tror du att skolfrånvaron utvecklats?

Figur 5 illustrerar olika tänkbara scenarion över hur skolfrånvaron kan förväntas utvecklas under tiden för insats. I figuren återges fyra scenarion samt ett faktiskt utfall. Det faktiska utfallet utgår från de resultat som framkom i samband med slutrapport och fungerar som status quo i modellen. Beroende på vilket scenario som bedöms mest sannolikt kan den del av utfallet som är kontrafaktiskt uppskattas.

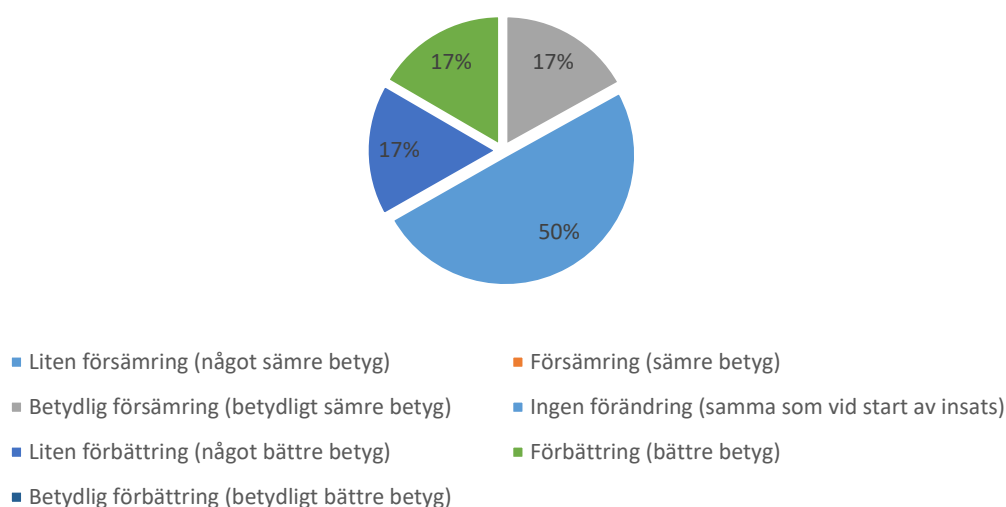
Med hjälp av skuggkontrollen framkommer att majoriteten av respondenterna bedömer att ett deltagande i Bryggan jämfört med en alternativ placering i Magelungen inte skulle påverka utfallet

⁶² Status quo skulle också kunna utgå ifrån ingen förändring i utfallet. Val av status quo i termer av minskad skolfrånvaro och förbättrade betyg utgår från resultaten som framkom i slutrapporten där skolnärvaron förbättrats markant och att antalet uppnådda kunskapsmål också förbättrats efter deltagande i Bryggan.

i skolfrånvaro. I figuren motsvarar det den gröna linjen som representerar status quo samt den gula linjen. Med andra ord kan det tolkas som att ett deltagande i Bryggan resulterar i likvärdig effekt som ett deltagande i Magelungen avseende skolfrånvaro, allt annat lika. Drygt 17 procent bedömer i stället att skolfrånvaron försämrats mer om eleven placerats externt jämfört med internt (scenario 1) medan drygt 33 procent tror det motsatta (scenario 4).⁶³

Sammantaget finns det en viss spridning i svaren bland respondenterna, där somliga svar ger indikationer på misstolkning i hur svarsalternativen ska tolkas i jämförelse med referensalternativet. På det stora hela är dock bedömningen att respondenterna förstått frågan och att uppfattningen är att elevens skolfrånvaro skulle minska i samma omfattning, oavsett placering. Detta motiveras av att verksamheterna arbetar enligt samma metodik och därmed kan samma resultat förväntas.

Diagram 8. Bedömning av utveckling av betyg, jämfört med referensalternativ.



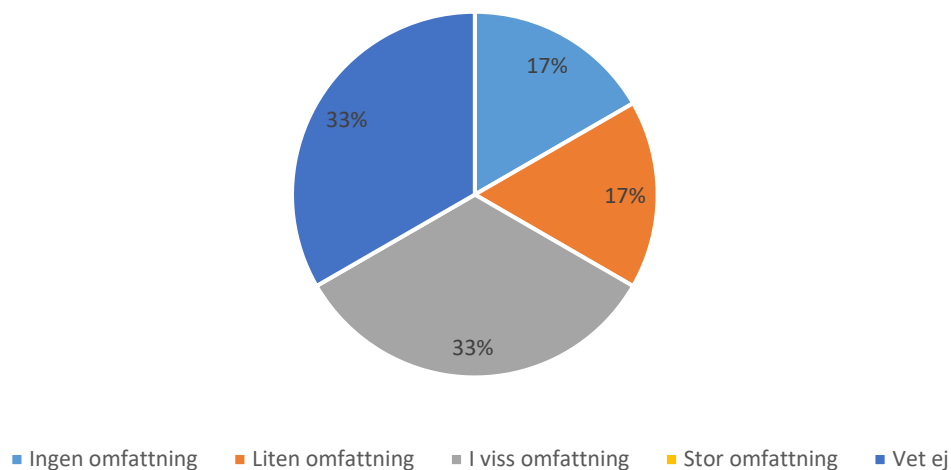
En bedömning av hur elevens betyg förväntas utvecklas beroende av insats och placering illustreras bäst med hjälp av ett cirkeldiagram jämfört med ovan illustration av kontrafaktiskt utfall. Hälften av respondenterna bedömer att elevens förväntade utveckling av godkända betyg är samma och därmed oberoende av placering. Drygt 30 procent uppger att de tror att elevens betyg skulle förbättras mer vid en intern placering jämfört med en extern placering och drygt 20 procent tror det motsatta. Sammantaget tyder resultatet från skuggkontrollen avseende utveckling av betyg att en placering, intern eller extern, bör ge liknande resultat, återigen med anledning av att de bägge verksamheterna arbetar med samma beprövade manual.

Avslutningsvis fick teamet inom verksamheten och Intake-gruppen ta ställning till i vilken omfattning som Bryggan bidragit till att fler uppnår kraven för en gymnasiebehörighet, jämfört med om eleven i stället tagit del av insatser via Magelungen. Resultatet presenteras i nedan cirkeldiagram och återkopplar till den övergripande målsättningen och det primära syftet med

⁶³ Scenario 1 motsvarar svarsalternativen *Liten försämring (något ökad skolfrånvaro)*, *Försämring (ökad skolfrånvaro)* samt *Betydlig försämring (betydligt ökad skolfrånvaro)*. Scenario 2 och 3 motsvarar svarsalternativet *Ingen förändring (samma som vid start av insats)* i enkäten. Scenario 4 motsvarar svarsalternativen *Liten förbättring (något minskad skolfrånvaro)*, *Förbättring (minskad skolfrånvaro)* samt *Giltig frånvaro*.

denna utvärdering. Svaren tolkas som så att svarsalternativet ”ingen omfattning” innebär att ett deltagande i Bryggan inte resulterar i att fler inom målgruppen uppnår gymnasiebehörighet jämfört med ett deltagande i Magelungen.⁶⁴ Med anledning av att denna fråga avser ett mer långsiktigt utfall som förväntas, och därmed en mer osäker bedömning, fanns svarsalternativet ”vet ej” att tillgå.

Diagram 9. Bedömning av uppnådd gymnasiebehörighet, jämfört med referensalternativ.



Majoriteten av respondenterna gör bedömningen att en placering i Bryggan på sikt kommer bidra till att fler inom målgruppen uppnår gymnasiebehörighet jämfört med en extern placering (33 + 17 procent). Drygt en tredjedel har emellertid svårt att besvara frågan.

Det kan konstateras att resultaten av skuggkontrollen med hjälp av verksamheten och Intakegruppen tyder på att verksamheten inte förväntas resultera i större effekter jämfört med om målgruppen placerats externt. Under ett sådant antagande där effekterna av olika alternativ bedöms likvärdiga är en kostnadsminimeringsanalys relevant. Det är dock viktigt att komma ihåg att inga vetenskapliga belägg ligger till grund för ett sådant antagande.⁶⁵

Med hänsyn till ovan och under antagandet att en placering i Bryggan resulterar i likvärdiga resultat, förväntade utfall och effekter men kostar mindre att bedriva, jämfört med en alternativ placering, är Bryggan välinvesterade pengar ur ett kommunalekonomiskt perspektiv.⁶⁶ När ett samhällsekonomiskt perspektiv adderas kan det förväntas att verksamheten blir än mer lönsam (det ska dock tilläggas att under ovan antagande är den samhällsekonomiska effekten densamma som en

⁶⁴ Med anledning av satsningens övergripande målsättning görs antagandet att en intern placering inte kan leda till att färre elever uppnår gymnasiebehörighet jämfört med en extern placering.

⁶⁵ Det hade till exempel varit intressant med motsvarande statistik för Magelungen, där en jämförelse av tex skolstatistik i sådana fall hade kunnat göras. Därutöver finns en del nackdelar med användandet av en skuggkontroll, med hänsyn till de faktorer som inledningsvis diskuterats i rapporten.

⁶⁶ Inom samhällsekonomiska utvärderingar finns flera olika typer av kostnadseffektanalyser. När effekten av en insats förutsätts vara samma oavsett alternativ så är det kostnaden som avgör vilken insats som är mest lönsam. I dessa fall används en kostnadsminimeringsanalys. (SBU, 2017)

(https://www.sbu.se/contentassets/05d31e4cf3d84d8ea40163a571eb099e/sbushandbok_kapitel11.pdf [Hämtad 2022-11-16])

extern placering kan förväntas resultera i). Det samhällsekonomiska perspektivet är fokus i nästa kapitel.

4.3.2 Resultat skuggkontroll: Målgrupp

Enkäten till målgruppen skickades ut till 12 elever med syftet att fånga dels vad eleven gör idag och, om aktuellt, eleven uppnått kraven för en gymnasiebehörighet, dels genomföra en skuggkontroll genom att låta målgruppen ta ställning till vart hen skulle varit utan Bryggan, avseende skolfrånvaro, betyg och situation i dagsläget. Svarefrekvensen var endast två elever (17 procent), och till följd därav kommer inga resultat från enkäten att användas vidare i utvärderingen. Konsekvensen av detta är att det inte går att säga något kring bestående effekter eller vart eleven befinner sig idag. Det går därmed heller inte att besvara den övergripande målsättningen vad gäller om fler inom målgruppen blivit behöriga till gymnasieskolan.

4.4 Värdering

Det finns ett stort intresse för samhällsekonomiska analyser av insatser, likt just Bryggan, som förväntas öka andelen elever som är behöriga till gymnasiet men också andelen som tar en gymnasieexamen. Studier visar att ju tidigare insatser sätts in, desto högre blir avkastningen och därmed också värdet av insatsen.⁶⁷ Forskningen visar bland annat att det är effektivare att investera tidigt i ett barns utbildning, snarare än sent, eftersom ackumulation av kunskap och färdigheter är en dynamisk, kumulativ process. Färdigheter utvecklas till stor del tidigt i barnets liv och påverkar dess framtida utveckling. Flera samhällsproblem skulle således kunna minskas genom just tidiga och förebyggande investeringar i förskola, skola, hälsovård och socialtjänst. För att kunna prioritera mellan olika insatser krävs det dock kunskap om vilka effekter olika insatser förväntas generera och vad respektive insats kostar. Därefter kan insatsens effekt per spenderad krona beräknas och användas för rangordning och prioritering av alternativen. Men för att möjliggöra detta krävs att man vågar räkna på hårda värden, vilket i vissa sammanhang har visat sig kräva ett visst mod.

Det primära syftet med denna rapport är att utvärdera hur många av de elever som deltagit i verksamheten när den bedrevs som en social investering som uppnått kraven för gymnasiebehörighet. Utfallet av detta, samt en bedömning av Bryggans bidrag till utfallet har redogjorts för i ovan avsnitt. Således har de två första frågorna som ställdes i inledningen av kapitlet besvarats och kvar återstår den sista *Vad är värdet av effekten?* Värdet av att fler elever uppnår kraven för en gymnasiebehörighet är många, såväl ur ett kommunalekonomiskt, samhällsekonomiskt som individuellt perspektiv och således också varför det är ekonomiskt klokt att investera tidigt. Som Levin et. al (2007 s.2) belyser

“If life chances depends so heavily on education, it is important that educational inequalities be redressed so as to equalize opportunities in a democratic society. But, beyond the broader issue of fairness, such inequalities may create costly consequences for the larger society in excess of what it would take to alleviate the inequalities. []... []

⁶⁷ Se tex Heckman & Masterov (2007). *The productivity argument for investing in young children*. NBER Working Paper 13016; Cunha, Heckman, Lochner & Masterov (2005). *Interpreting the Evidence on Life Cycle Skill Formation*. NBER Working Paper Nr. 11331 Maj 2005; von Greiff, Sjögren & Wieselgren (2012). *En god start- en ESO rapport om tidigt stöd i skolan*. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi. Rapport 2012:2; Österlind (2011). *Särskilt stöd i grundskolan*. Skolverket. ;Hultkrantz, Karpaty, & Vimefall, (2017). *Education-earnings linkage for assessing societal benefits of interventions for children and youth in Sweden*. *Psychosocial Intervention*, 26(3), 171–179.

*Therefore, we can view efforts to improve educational outcomes for at-risk populations as a public investment that yields benefits in excess of investments costs”.*⁶⁸

I det nästkommande avsnittet beräknas i och med det samhällsekonomiska värdet av uppnådd gymnasiebehörighet, givet olika utfall. Förhoppningen är att analysen resulterar i att beslutsfattare ser vikten av att anta ett helhetsperspektiv vid prioritering av samhällets resurser.

4.4.1 Värdet av gymnasiebehörighet

För att beräkna satsningens lönsamhet ur ett samhällsekonomiskt perspektiv används nuvärdet av att vara behörig till ett nationellt gymnasieprogram.⁶⁹ Nyttan av att uppnå gymnasiebehörighet jämfört med att inte vara behörig, beräknas som nuvärdet av den kausala delen av ökningen av förväntade framtida bruttoförvärvsinkomster (dvs inklusive skatter och sociala avgifter) minus nuvärdet av förväntade kostnader för en gymnasieutbildning. Nuvärdet är beräknat vid 16 års ålder och som huvudalternativ med tre procents ränta, reallönetakt på 1,5 procent, 2019 års priser samt en kausalitetsfaktor på 0,5.⁷⁰ Sammantaget görs en ytterligare avgränsning samt tre ytterligare antaganden inom ramen för utvärderingen. Antagandena används i kommande beräkningar och möjliggör en samhällsekonomisk bedömning av satsningens lönsamhet.

Avgränsning:

1. Förväntade samhällsekonomiska effekter av insatsen avgränsas till värdet av att uppnå en gymnasiebehörighet.

Antaganden:

1. Nuvärdet av att vara behörig till ett nationellt gymnasieprogram uppskattas till 1 300 tkr.
2. Verksamheten tar emot 17 unika elever över en treårsperiod.
3. Kostnaden för att bedriva verksamheten är 10 600 tkr över en treårsperiod.

Samhällsekonomiska analyser innehåller ofta osäkerheter, och inte minst analyser av kommunalt arbete. När ett samhällsekonomiskt perspektiv antas är preventiva insatser sällan olönsamma. Investeringar av preventiv karaktär medför i allmänhet samhällsekonomiska vinster i form av ökade skatteintäkter och högre produktivitet, men också minskat framtida behov av kostnader för sjukvård, kriminalitet, socialförsäkring, vuxenutbildningar och rehabilitering etc. Det innebär att genom att satsa tidigt undviks inte bara framtida samhällsekonomiska kostnader utan möjligheten att påverka beteenden innan problematiken blivit allvarigare ökar. Vid utvärderingar av satsningar likt Bryggan används ofta skolresultat som intermediär länk mellan effekter som infaller på kort, medelfristig och lång sikt. Anledningen bakom detta är att flertalet studier⁷¹ visar att utbildningsnivå

⁶⁸ Levin, Belfield, Muennig, & Rouse (2007). Costs and Benefits of an Excellent Education for All of America's Children. California Dropout Research Project. Report nr 1 August 2007.

⁶⁹ Hultkrantz et al. (2021). *Det samhällsekonomiska värdet av gymnasiebehörighet*. Ekonomisk debatt nr 5 2021

⁷⁰ En stor fördel med denna studie är att beräkningarna kausalitetsjusteras. Anledningen bakom detta är att skillnaden i inkomst mellan individer med och utan gymnasieexamen inte kan antas helt bero på skillnad i utbildning utan även andra förmågor och faktorer kan påverka individens ställning på arbetsmarknaden. Det innebär att för att beräkna den kausala effekten av att en individ klarar behörighetskraven till ett nationellt gymnasieprogram krävs att den kausala delen av utbildningspremien beaktas. Studier som bortser från denna faktor överskattar sannolikt nyttan av insatsen.

⁷¹ Hultkrantz et al. (2021). *Det samhällsekonomiska värdet av gymnasiebehörighet*. Ekonomisk debatt nr 5 2021

korrelerar med, och i vissa fall till och med har en kausal effekt på nyss nämnda kostnader. Sammantaget är de samhällsekonomiska effekterna som kan förväntas till följd av att fler uppnår en gymnasiebehörighet tack vare insatsen större än enkom värdet av just uppnådd gymnasiebehörighet men en uppskattning av värdet av dessa ligger utanför rapportens syfte.

Då tillgången till avgörande statistik saknats är syftet med beräkningarna att åskådliggöra värdet av uppnådd gymnasiebehörighet utifrån olika tänkbara utfall och därmed möjliggöra för ordinarie verksamhetsuppföljning att framgent utgå från beräkningarna men ändra parametervärden utefter tillgänglig statistik och således beräkna det samhällsekonomiska värdet av verksamheten.

Tabell 9. Samhällsekonomiskt värde av uppnådd gymnasiebehörighet.

Andel elever med uppnådd gymnasiebehörighet, givet deltagande i insats	Antal elever som uppnått behörighet, givet deltagande i insats *	Samhällsekonomiskt värde (tkr)
0,08 (basmodell-utgår från datamaterialet)	1	1 300
0,25 (minimum)	4	5 200
0,50	9	11 700
0,90 (maximum)	15	19 500

Not: Utgår från totala antalet 17 individer. * Avrundat till närmaste heltal. Nuvärdet av att vara behörig till ett nationellt gymnasieprogram uppskattas till 1 300 tkr. Notera att parametervärdena avseende gymnasiebehörighet inte baseras på faktiska data.

I sammanställningen presenteras fyra olika modeller där andelen elever som uppnått kraven för en gymnasiebehörighet tack vare deltagande i satsningen varierar. Därefter presenteras antal elever som det motsvarar och slutligen det samhällsekonomiska värdet av att dessa elever, tack vare deltagande i insats, klarat kraven för en gymnasiebehörighet, allt annat lika. Givet de antaganden som görs varierar det samhällsekonomiska värdet inom [1 300–19 500] tkr och motsvarande nettoeffekt⁷² uppgår då till [- 9 300 – 8 900] tkr.⁷³ För att satsningen ska gå break-even ur ett samhällsekonomiskt perspektiv krävs att åtta elever uppnår kraven för gymnasiebehörighet tack vare satsningen. Sammantaget innebär det att om fler än åtta elever under en treårsperiod uppnår behörighet till ett nationellt gymnasieprogram tack vare placering och deltagande i Bryggan kan

⁷² Nettoeffekten beräknas på följande vis: samhällsekonomiskt värde – kostnad för satsning (10 614 tkr).

⁷³ Nettoeffekt: - 9 300 tkr, - 5 400 tkr, 1 100 tkr och 8 900 tkr. Notera att beräkningarna utgår från investeringens kostnader och inte implementerad verksamhet.

satsningen bedömas som samhällsekonomiskt lönsam. Om så är fallet kan emellertid utifrån tillgänglig statistik inte verifieras.^{74 75}

5 Diskussion

Den övergripande målsättningen med satsningen som avsetts att besvaras med denna utvärdering var följande,

Fler inom målgruppen når gymnasiebehörighet efter årskurs 9

Utifrån ovan målsättning formulerades följande hypotes:

H₀: Ett deltagande i Bryggan påverkar inte andelen elever inom målgruppen som uppnår kraven för gymnasiebehörighet, jämfört med ett deltagande i en extern placering.

H₁: Fler inom målgruppen uppnår kraven för gymnasiebehörighet tack vare insats i Bryggan, jämfört med en extern placering.

Utöver ovan hypotes avsåg rapporten också besvara ett antal frågeställningar:

1. Kostar det mindre för Örebro kommun att bedriva verksamhet i egen regi jämfört med köp av externa placeringar i Magelungen?
2. Köper Örebro kommun fortfarande externa placeringar till målgruppen, trots att verksamheten Bryggan finns?

Skapandet av Bryggan motiverades av kommunens höga kostnader för externa placeringar. Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv formulerades därför den kvantitativa målsättningen att köp av externa placeringar skulle minska med 100 procent. Ur den enskilde individens -och ett samhällsekonomiskt perspektiv formulerades målsättningen om att fler inom målgruppen skulle uppnå kraven för en gymnasiebehörighet. Syftet med denna utvärdering var primärt att försöka besvara just denna målsättning.

På det stora hela har utvärderingen präglats av flertalet utmaningar, till viss del metodologiska då bland annat en kontrollgrupp saknats, men framför allt utmaningar kopplade till tillgång till data. Konsekvenserna av det senare är dessutom påtagliga för utvärderingens förutsättningar att genomföra en bedömning av satsningens resultat, utfall och effektrealisering och slutligen möjligheten att utifrån tillgänglig statistik kunna dra slutsatser. Problematiken kring dessa utmaningar diskuteras närmare nedan medan det observerade resultatet diskuteras inledningsvis.

⁷⁴ Observera att den samhällsekonomiska nettoeffekten och motsvarande break-even analys inte är densamma som nettoeffekten och den break- even analys som genomfördes i samband med slutrapport. Nettoeffekt per år i slutrapport beräknades då enligt (ekonomisk effekt per år– total kostnad insats år) där den ekonomiska effekten endast inkluderade effekten från färre externa köp av skolplaceringar och inte övriga effekter som förväntats uppstå till följd av insatsen. För att insatsen ska gå break-even ur ett kommunalekonomiskt perspektiv krävs då att verksamheten tar emot fem elever per år, allt annat lika. Denna beräkning utgår dock från prognosticerad kostnad för verksamheten på 12 200 tkr. När hänsyn tas till faktisk kostnad på 10 600 tkr uppgår break-even till fyra elever per år.

⁷⁵ Notera att under antagandet att Bryggan ger likvärdiga effekter som en extern placering är det samhällsekonomiska värdet samma oavsett insats. Vid en jämförelse alternativerna emellan påverkar den samhällsekonomiska effekten således inte lönsamheten.

Det finns en del svagheter med formulerad målsättning, där det mest framträdande är att det inte framgår när i tid målet förväntas uppnås. Det framgår således inte om eleven förväntas uppnå kraven under tiden för deltagande i Bryggan, eller om eleven förväntas uppnå tillräckligt många betyg efter att eleven avslutat sin insats och återgått till hemskola alternativt, om aktuellt, gymnasieskolans introduktionsprogram. Det sistnämnda skulle dessutom försvåra möjligheten att härleda uppnådd gymnasiebehörighet till insats i Bryggan med risk för låg validitet i studien. Det kan därtill antas att när i tid en gymnasiebehörighet kan förväntas uppnås beror till viss del på ålder på eleven vid start av insats. Mycket talar därmed för att den övergripande målsättningen inte bara behöver definieras tydligare utan också brytas ned där ”uppnådd gymnasiebehörighet” endast är aktuellt för elever som går i åk 9. För andra årskurser är målsättningen snarare relevant utifrån aspekten antal godkända betyg.

Enligt nationalekonomisk teori är insatser som ges i så tidig ålder som möjligt de insatser som ger störst avkastning då individen har längre tid på sig att ta till sig insatsen⁷⁶. Mycket tyder därför på att tidiga insatser för barn och elever i förskole- och tidig skolålder kan ha stor betydelse för deras senare skolresultat och chanser att bli behörig till gymnasieprogram, ta gymnasieexamen och därefter lyckas på arbetsmarknaden. Uppbyggnaden av humankapital, med andra ord kunskap och färdigheter, sker oftast progressivt där anledningen bakom är att ackumuleringen av humankapital är en dynamisk, kumulativ process. Många färdigheter utvecklas i ett tidigt skede i barnets liv och påverkar sedan barnets framtida utveckling⁷⁷. Den samhällsekonomiska lönsamheten av investeringar i humankapital kan därför generellt sett förväntas vara högre desto tidigare de implementeras^{78,79}. Med utgångspunkt i teorin talar mycket för att de elever som går i åk 9 vid placering har få förutsättningar att uppnå satsningens målsättning inom en överblickbar framtid, medan för yngre elever är en gymnasiebehörighet inte aktuellt förrän om ett par år, vilket således argumenterar för att målsättningen förväntas uppnås efter att eleven avslutat sin insats i verksamheten.

⁷⁶ Se tex Heckman & Masterov (2007). The productivity argument for investing in young children. NBER Working Paper 13016.)

⁷⁷ Heckman & Masterov (2007). The productivity argument for investing in young children. NBER Working Paper 13016.)

⁷⁸ Heckman & Masterov (2007). The productivity argument for investing in young children. NBER Working Paper 13016.) ; von Greiff, Sjögren & Wieselgren (2012). En god start- en ESO rapport om tidigt stöd i skolan. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi. Rapport 2012:2; Österlind (2011). Särskilt stöd i grundskolan. Skolverket ; Alvant, Elgemyr & Gustavsson (2012). Att förebygga brott och problembeteenden i skolan. Brottsförebyggande rådet.; Levin, Belfield, Muennig, & Rouse (2007). Costs and Benefits of an Excellent Education for All of America's Children. California Dropout Research Project. Report nr 1 August 2007.

⁷⁹ I vilken utsträckning högre utbildning är samhällsekonomisk lönsam är dock en empirisk fråga. Ett grundläggande skäl för att utbildning, i Sverige ända upp till högskolenivå, är offentligt finansierad är ett antagande om att så är fallet och att det finns risk för marknadsmisslyckande i form av underutbildning utan offentlig intervention. Å andra sidan finns skäl att tro att det finns risker för marknadsmisslyckanden, som kan förstärkas av offentlig finansiering, i form av överutbildning. Det finns givetvis en punkt där ytterligare utbildning har negativ avkastning, men här görs det förenklande antagandet att denna ligger långt bortom en gymnasiebehörighet. Det finns också ytterligare aspekter att beakta. Däribland signalvärdet av att en individ har en gymnasieexamen vilket t.ex. kan resultera i att individer överutbildar sig. Ytterligare aspekter är möjligheten att utbildningen håller låg kvalitet (informationsproblem, politikmisslyckande) eller att individen kan välja fel utbildning (informationsproblem, begränsad rationalitet). Antagandet att i vart fall en gymnasieutbildning på populationsnivå är samhällsekonomiskt lönsam har visst stöd i forskningslitteraturen (Rouse, 2005, Hultkrantz et al. 2017), men på individnivå behöver det inte vara sant.

Det fundamentala i teorin är att insatser i grundskolan tros kunna leda till att fler elever uppnår en gymnasiebehörighet och därefter går ut gymnasiet med en examen. Målgruppen inom Bryggan är däremot äldre elever på högstadiet. Av resultatet framgår att endast en elev lämnat Bryggan med så pass många betyg att eleven är behörig till ett nationellt gymnasieprogram. Det är således tydligt att uppnå en gymnasiebehörighet under tiden för insats inte är rimlig. Men frågan är om det ens är tanken? Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är det att föredra att eleven återgår till hemskola så fort som möjligt och där fullföljer sin skolgång. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det samma likaså att föredra, men då under antagandet att eleven gjort tillräckliga positiva stegflyttningar avseende skolnärvaro och betyg. För även om forskningen förespråkar så tidiga insatser som möjligt, är det såklart också viktigt att de med problematik här och nu inte faller mellan stolarna. På det stora hela går det att ifrågasätta just när i tid Bryggans målgrupp kan förväntas uppnå en gymnasiebehörighet, hur stor andel av dessa elever som rimligtvis kan förväntas uppnå tillräckligt många godkända betyg och därmed också om insatsen är lönsam ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv. Gissningsvis är målsättningen om att fler av dessa elever ska uppnå en gymnasiebehörighet direkt efter årskurs 9 heller inte rimlig. Det i sin tur betyder emellertid inte att verksamheten inte påverkar eleven åt rätt håll, utan endast att en bedömning av verksamheten utifrån långsiktig målsättning kan bli missvisande.

Vid en bedömning av om verksamheten uppnått övergripande målsättning finns ytterligare dimensioner att beakta, där somliga försvårar bedömningen. För att besvara om *fler* elever uppnår en gymnasiebehörighet krävs till exempel ett utgångsläge. Hur ser det ut för målgruppen i avsaknad av insats? Här finns en möjlighet att utgå från andelen elever som är externt placerade och deras måluppfyllelse, även om det föreligger en risk för att äpplen och päron jämförs. Vid den bedömning som inom ramen för utvärderingen görs av kontrafaktiskt utfall är avsaknaden av ett faktiskt utgångsläge emellertid inte avgörande eftersom förväntat utfall jämförs med förväntat utfall av en extern placering, allt annat lika. På så vis kan en bedömning av verksamhetens bidrag ändå estimeras och vägleda vid beslut.

Andra dimensioner som kan påverka observerat utfall återkopplar till den enskildes behov där verksamheten agerar flexibelt där behovet avgör om eleven får mer skolundervisning eller behandlingsinsatser. Konsekvensen av att en elev fått mer behandlingsinsatser än skolundervisning för satsningens måluppfyllelse är sannolikt en negativ bias i resultatet som således kan se sämre ut än vad det egentligen är. Till följd därav finns risken att resultatet inte ger en rättvis bild av verksamheten. Slutligen finns också hot mot den interna validiteten som kan påverka observerat utfall. I tidigare avsnitt nämndes bias i form av historiapåverkan samt bias i form av mognad inom målgruppen. Även om målgruppen blir äldre under tiden för insats är det ändå rimligt att anta att deras problematik varit så pass allvarlig att faktorer som ålder inte påverkat utfallet. Däremot finns det en risk i att Covid-19 pandemin som startade mars 2020 och varade ett par år kan ha haft en påverkan på verksamhetens möjligheter till fysiska träffar med eleverna, vilket i sin tur kan ha haft en negativ följd effekt på elevens möjligheter att tillgodogöra sig insatserna. Andra bakomliggande faktorer som kan ha påverkat utfallet är selektionsbias, där insatsgruppen i Bryggan till viss del jämförs med elever som placerats externt. Eftersom ingen randomiserad studie genomförs med en kontrollgrupp som skapats där systematiska skillnader kontrollerats för, finns en överhängande risk att de två grupperna skiljt sig åt redan innan satsningen startat. En avslutande aspekt att lyfta, men som inte är avgörande för resultatet, är att beroende av mätprocedur eller

mätkälla har olika resultat uppmäts. Det gäller till exempel genomsnittlig insatslängd. Till följd därav uppstår en viss brist i vilken data som är tillförlitlig.⁸⁰

Beträffande data och som framgått tidigare i rapporten har tillgång till data och statistik varit bristfällig. Eftersom den data som verksamheten levererat är av tvärsnittskaraktär och sammanställningen visar vad som dokumenterats i samband med att eleven lämnat verksamheten har vi försökt få in data och statistik via enkät och kommunens statistikdatabas. På så vis har försök gjorts för att fånga hur bestående utfallen som uppvisats i samband med avslut är, samt för att undvika att dra slutsatser enkom utifrån den data som verksamheten levererat. Det mest oroväckande resultatet av detta är inte resultatet som framgår av verksamhetens leverans utan det faktum att statistik inte kan levereras från kommunens statistikdatabas, trots att den data som behövs för att besvara satsningens övergripande målsättning finns. Konsekvensen av detta är att övergripande målsättning inte kan besvaras.

Ur såväl ett individperspektiv som samhällsekonomiskt perspektiv kan sysselsättning vara värdefullt även i andra former än just utbildning. För att ta hänsyn till detta har uppgifter kring sysselsättning samlats in från verksamheten och använts vid olika korsanalyser. Ett centralt resultat är att den primära sysselsättningen vid avslut av insats för majoriteten av eleverna är gymnasieskolans introduktionsprogram. Samma mönster urskiljs oavsett korsanalys. Ett resultat som är värt att lyfta är att av de som haft en positiv utveckling i betyg har nästan samtliga, 86 procent, lämnat insats i Bryggan för att påbörja introduktionsprogrammet. Resterande del omfattas vid avslut av KAA, vilket å ena sidan är bättre än ingen sysselsättning alls, men ur ett kommunalekonomiskt perspektiv fortfarande medför en merkostnad. Sammantaget kan det konstateras att även om det ur ett kommunalekonomiskt perspektiv föreligger merkostnader för elever som går på introduktionsprogrammet, är den samhällsekonomiska effekten av att de fortfarande har möjlighet att gå hela vägen och komma ut i arbetslivet, sannolikt större. Det faktum att oavsett utveckling i betyg eller tid i insats så går majoriteten av eleverna vidare till gymnasieskolans introduktionsprogram motiverar ett nära samarbete mellan just gymnasieskolan och verksamheten för att identifiera när elevens behov kan tillgodoses av gymnasieskolan.

Inom ramen för utvärderingen, och med grund i motiveringen av skapandet av Bryggan, har analysen utvidgats och kompletterats med ett kostnadseffektivitetsperspektiv. Som framgår av avgränsningarna har en kostnadseffektanalys redan presenterats i samband med slutrapport men i samband med denna utvärdering har utfallet av den övergripande målsättningen bedömts i relation till andra externa placeringar för att på så vis identifiera olika tänkbara kontrafaktiska utfall och därmed Bryggans bidrag till utfallet, dvs, vilken effekt bedöms insatsen haft på eleven. Denna bedömning har skett via två skuggkontroller, dels med hjälp av personal med särskild insikt i verksamheten, dels målgruppen. Utifrån resultatet av personalens svar tyder mycket på att avseende samhällsekonomiska och kvalitativa aspekter förväntas verksamheten resultera i likvärdiga effekter som referensalternativet. Det i sin tur innebär att alternativet kan bedömas utifrån en kostnadsminimeringsanalys. I detta fall är det dock viktigt att betona avsaknaden av data som styrker just

⁸⁰ Därav presenteras genomsnittlig insatslängd utifrån såväl verksamhetens siffror som kommunens statistikdatabas. Av verksamhetsdatat uppgår genomsnittlig insatslängd till 640 dagar, vilket är den insatslängd som används vid korsanalyserna. Av sammanställningen från kommunens statistikdatabas uppgår genomsnittlig insatslängd till 501 dagar och medianvärdet till 424.

detta. Återigen påverkar bristen på tillgång till data vilka möjligheter som finns för analys, uppföljning och utvärdering.

Vad gäller utvärderingens frågeställningar visar statistik på att köp av externa placeringar fortfarande görs. Kostnaden för dessa är däremot högre än placering i egen regi. Av Bryggans årsberättelse för år 2021 framkommer att verksamheten har kapacitet för 5–12 elever samtidigt, samt att först när de berörda verksamheterna i samverkan gemensamt bedömt att insatser som kan erbjudas inom verksamheternas sedvanliga uppdrag inte är tillräckliga för att tillgodose behoven kan exempelvis en plats på Bryggan eller annan extraordinär insats bli aktuell. Med anledning av att Bryggan framför allt tar emot äldre elever på högstadiet är bedömningen att det inte är orimligt att externa placeringar fortfarande sker, däremot är en rekommendation att utvidga verksamheten så även yngre elever kan tas emot. Av de totalt 17 elever som Bryggan tagit emot under den treårsperiod som verksamheten bedrevs som social investering har fem elever endast tagit del av kartläggning men inga insatser. Dessa elever har trots detta en genomsnittlig insatslängd i verksamheten på drygt sex månader⁸¹, vilket kan te sig relativt länge då det innebär att eleverna tillika fått del av verksamhetens resurser under en kortare eller längre period vilket i sin tur medfört kostnader för kommunen. I likhet med vad som konstateras i slutrapport finns det därför anledning att se över processen kring vilka elever som placeras.

Med anledning av brist på data och statistik kan resultaten från utvärderingen inte användas vidare för att bekräfta de förväntade effekterna. Givet att målsättningen uppnåtts antas också att effekterna infrias i förväntad grad. Eftersom det råder viss otydlighet när i tid den långsiktiga, övergripande målsättningen ska ha uppnåtts, men också hur många elever som rimligtvis kan förväntas uppnå motsvarande är bedömningen att ingen ny avgörande information framkommit i samband med utvärderingen som ifrågasätter tidigare bedömning av prognosticerad effektrealisering. Bedömningen av effektrealiseringen och sålunda prognostiserad förväntad effektrealisering innebär därmed att investeringen bedöms lönsam ur ett kommunalekonomiskt perspektiv. Men konsekvensen av att enbart anta ett kommunalekonomiskt perspektiv är att det föreligger en risk för suboptimering vid prioritering och val av investeringar. Det som ur ett kommunalekonomiskt perspektiv verkar lönsamt kan ur ett samhällsekonomiskt perspektiv vara det motsatta, och givetvis vice versa. Av den anledningen presenterades en känslighetsanalys där det samhällsekonomiska värdet av uppnådd gymnasiebehörighet presenterades. Givet de antaganden som görs varierar det samhällsekonomiska värdet inom [1 300–19 500] tkr och motsvarande nettoeffekt⁸² uppgår då till [- 9 300 – 8 900] tkr.⁸³ Det krävs således att åtta elever uppnår kraven för gymnasiebehörighet tack vare satsningen för att satsningen ska gå break-even ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Om det är ett rimligt antagande att drygt hälften av de elever som placerats uppnår detta tack vare Bryggan tål att funderas på. Men genom att rikta insatserna även mot en yngre målgrupp framgent möjliggörs sannolikt för att fler når detta utfall då insatsen har en påverkan under en längre tid.

Även om mycket tyder på att investeringen ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är lönsam, finns ett antal aspekter som är värda att lyfta för vidare diskussion. Som åtskilliga gånger lyfts i

⁸¹ Jämför genomsnittlig insatslängd för övriga 12 elever som uppgår till 21 månader.

⁸² Nettoeffekten beräknas på följande vis: samhällsekonomiskt värde – kostnad för satsning (10 614 tkr).

⁸³ Nettoeffekt: - 9 300 tkr, - 5 400 tkr, 1 100 tkr och 8 900 tkr.

rapporten syftade Bryggan till att fler elever skulle uppnå kraven för en gymnasiebehörighet. Trots detta förväntades inga ekonomiska effekter av färre elever på introduktionsprogrammet. En logisk följd av att fler elever uppnår gymnasiebehörighet är rimligtvis just att gymnasieskolans merkostnad för obehöriga elever reduceras⁸⁴. En tänkbar förklaring till avsaknad av just hur stor kostnadsbesparing detta skulle medföra är som diskuterats ovan, nämligen avsaknaden av hur många elever som den övergripande målsättningen förväntas avse. Den mest centrala frågeställningen som uppkommit i samband med denna rapport återkopplar till antalet externa köp som fortfarande sker. Om vi utgår från att i genomsnitt placerades elva elever externt medan sex elever internt per år under tidsperioden som Bryggan drevs som en social investering så uppgår det till de dryga 15 elever som tidigare placerades externt. Av sammanställningarna som presenterades i avsnitt 3.5 *Referensalternativ* framkommer dock att i genomsnitt placeras 15 elever fortfarande externt och drygt 11 internt (tidsperiod 2017–2021) per år. Det innebär att antalet köp av externa placeringar ligger på samma nivåer som förut trots att nästan lika många elever placeras internt. Till följd därav har kommunens kostnader för externa placeringar inte reducerats samtidigt som en kostnad för verksamhet i egen regi tillkommit. Frågan som då återstår är vilken målgrupp som placeras internt och vart dessa placerats om Bryggan inte funnits. Under antagandet att de annars placerats externt kan det antas att en viss kostnadsbesparing görs i och med möjligheten till en intern placering. Under antagandet att de i stället placerats inom verksamheternas sedvanliga uppdrag är storlek på en eventuell kostnadsbesparing svår att estimeras.

Sammantaget belyser utvärderingen att det krävs ett välgjort förarbete för att vid ett senare tillfälle kunna dra slutsatser med någorlunda säkerhet. Det är avgörande att tänka till före och förbereda för utvärdering. Det finns emellertid en stor potential för kommunen att fokusera på just investeringar som syftar till prevention och tidiga stödinsatser. För detta ändamål krävs kunskap, förståelse för vikten av data, tid, resurser och en tydlig målbild över syftet och de effekter som förväntas med satsningen för att veta vilka investeringar som ska prioriteras. För att möjliggöra analys och utvärdering av kommunens insatser är kommunens Statistik- och analysfunktion en viktig del i att säkerställa tillgång till kvalitetssäkrad rådata.

6 Slutsatser

Syftet med att skapa Bryggan, en förvaltningsöverskridande kommunal verksamhet, var att kunna erbjuda ett sammansatt stöd i form av behandling i kombination med skolundervisning på hemmaplan, till elever med problematisk skolfrånvaro. Utöver stöd till eleven skulle Bryggan även erbjuda familjebehandlande insatser för att ge familjer stöd i att utveckla strategier för att stimulera till en ökad skolnärvaro. Av slutrapporten dras bland annat slutsatsen att Bryggan sannolikt påverkar elevens fortsatta skolgång mot ökad måluppfyllelse i skolan men att såväl målgrupp som intagningsprocess bör definieras och bli tydligare så rätt individer blir aktuella för insats. Därtill dras slutsatsen att Bryggan sannolikt är mer kostnadseffektiv jämfört med referensalternativet, vilket framför allt antas bero på lägre kostnad per insats och elev. Trots mer kostnadseffektiv

⁸⁴ Antas då att de eleverna i stället går på ett nationellt gymnasieprogram, vilket också medför en kostnad.

betonas att Bryggan förmodligen inte är det mest kostnadseffektiva alternativet av samtliga tänkbara alternativ.⁸⁵

Syftet med denna utvärdering var att besvara övergripande målsättning med tillhörande hypotes samt rapportens frågeställningar. Utifrån observerat resultat kan följande slutsatser dras:

1. Utifrån ett kommunalekonomisk-och kostnadsminimeringsperspektiv är det att föredra att bedriva verksamhet i egen regi.
2. De allra flesta eleverna som placeras i Bryggan går efter avslutad insats vidare till gymnasieskolans introduktionsprogram. Ett nära samarbete mellan verksamheten och gymnasieskolan är därför nödvändig.

Med anledning av att tillgång till data för att besvara rapportens hypotes saknats kan nollhypotesen inte förkastas till förmån för alternativhypotesen. Det kostar mindre att bedriva verksamhet likt Bryggan i egen regi jämfört med externt men kommunen köper fortfarande externa placeringar till målgruppen. Vad av detta som avgör om investeringen varit tillräckligt lyckad ur samtliga perspektiv är svårt att säga. Men som Rouse (2005 s.26) konstaterar:

*”While it is difficult and expensive to improve educational attainment among those at-risk of not completing high school, as a society it will also become increasingly costly not to”*⁸⁶

7 Förslag till beslut

I följande avsnitt sammanfattas kommunalekonomiska effekter som konstaterades vid slutrapport samt förslag till återföringsplan.

7.1 Kommunalekonomiska effekter

Bryggan förväntades framför allt generera kortsiktiga kommunalekonomiska effekter till följd av reducerat antal köp av externa placeringar för Socialnämnden samt PN BoU. Därtill förväntades två elever undvika ett år vardera på introduktionsprogrammet samt två individer förväntades slippa uppbära försörjningsstöd i ett år vardera, tack vare deltagande i verksamheten. Den sistnämnda förväntade effekten avsåg Vuxenutbildnings-och arbetsmarknadsnämnden (VUXAM). Sammantaget konstaterades i samband med slutrapport följande:

Bryggan förväntades resultera i ekonomiska effekter på totalt 43 339 tkr, uppdelat på PN BoU, Socialnämnderna och VUXAM.

Följande effekter förväntades:

- ❖ Reducerat antal köp av externa skolplaceringar: 42 750 tkr (avser PN BoU samt Socialnämnderna).
- ❖ Snabbare återgång till hemskola efter HVB/SiS placering: 189 tkr (avser Socialnämnden).

⁸⁵ För samtliga slutsatser se Slutrapport sid 51.

⁸⁶ Rouse (2005). The Labor Market Consequences of an Inadequate Education. Prepared for the Equity Symposium on “The social Costs of Inadequate Education” at Teachers’ College, Columbia University. Princeton University and NBER.

- ❖ Färre individer som uppbär försörjningsstöd: 200 tkr (avser VUXAM)
- ❖ Färre elever som går gymnasieskolans introduktionsprogram: 200 tkr (avser PN BoU).

Utfall per 2020:

- ❖ Reducerat antal köp av externa skolplaceringar: 16 850 tkr (fördelat på PN BoU samt Socialnämnden).
- ❖ Snabbare återgång till hemskola efter HVB/SiS placering: *Infriades inte.*
- ❖ Färre individer som uppbär försörjningsstöd: *Infriades inte.*
- ❖ Färre elever som går gymnasieskolans introduktionsprogram: *Infriades inte.*⁸⁷

Satsningen har under tidsperioden 2017-juni 2020 resulterat i kommunalekonomiska effekter på 16 850 tkr (motsvarande 39 procent av förväntad effekt). Under tidsperioden för satsningens pågående har elva köp av externa skolplaceringar skett, trots att Bryggans verksamhet har funnits tillgänglig. Även om de faktiska ekonomiska effekterna blev markant lägre än förväntat, så konstaterades i samband med avslut att satsningen i sin helhet resulterade i en positiv nettoeffekt.

7.2 Plan för återföring

Den ekonomiska modell som tillämpas inom ramen för arbetet med sociala investeringar utgår från att nettokostnaden för genomförandet av en satsning minst ska gå jämt upp med de förväntade ekonomiska effekterna. Det innebär att satsningen i sin helhet finansieras av de effekter som genereras inom den kommunala ekonomin. Det är också utfallet av satsningens kostnader och ekonomiska effekter som ligger till grund för eventuella justeringar av den ursprungliga återföringsplanen. Återföringen justeras i den grad som faktiska effekter uppkommer alternativt vad som kan konstateras eller prognostiseras vid slutrapporten eller vid en uppföljande utvärdering 1–3 år efter avslutad satsning. Det lägsta belopp som kan återföras motsvarar 30 procent av satsningens kostnad, fördelat på respektive nämnd utifrån ursprunglig återföringsplan.⁸⁸

Den totala återföringen till fonden uppgår enligt plan till 12 800 tkr och inkluderar satsningens kostnad på 12 200 tkr plus 600 tkr (fem procent för utvärdering). Enligt ursprunglig återföringsplan ska PN BoU återföra 3,1 mnkr under tidsperioden 2017–2021, Socialnämnden 9,5 mnkr under tidsperioden 2017–2019 och VUXAM 0,2 mnkr under tidsperioden 2022–2023.

Eftersom satsningen kom i gång betydligt senare än planerat, samt att det förekom en del problem under verksamhetens första år blev de faktiska ekonomiska effekterna lägre än de förväntade ekonomiska effekterna under år 2017 respektive 2018. Den ursprungliga återföringsplanen har därmed i samband med slutrapport reviderats där delar av återföringen flyttats fram till år 2020 samt 2021, samt att återföring för VUXAM justerades till lägsta nivån med anledning av utebliven effekt.

I samband med denna utvärdering har ingen ny avgörande information framkommit som påverkar tidigare bedömning av prognosticerad effektrealisering och heller inte återföring till fonden. Däremot, med anledning av den lägre totalkostnaden för verksamheten vid projektavslut jämfört

⁸⁷ Se mera i Slutrapport.

⁸⁸ Från och med år 2020 tillämpas inte längre återföringsmodellen på nya sociala investeringar. För samtliga investeringar som beslutats tidigare gäller dock återföringsplanerna.

med prognos i slutrapport justeras återföringen för att motsvara det lägre kostnadsutfallet. Notera att effekterna förväntas realiseras i förväntad grad som vid slutrapport och inte är anledning till justeringen.

Tabell 10 redovisar en sammanställning över den reviderade återföringsplanen för perioden 2017–2023, uppdelat per nämnd och år. Sammanfattningsvis återförs totalt 11 056 tkr, dvs 1 604 tkr mindre än tidigare plan (12 660 tkr), vilket är en konsekvens av den lägre totalkostnaden för verksamheten, och som påverkar samtliga nämnders återföring. Sammantaget uppgår återföringsbeloppen för PN BoU till totalt 2 707 tkr (jämfört med tidigare plan 3 100 tkr) fördelat över åren 2017–2020. Motsvarande återföringsbelopp för Socialnämnden uppgår till totalt 8 296 tkr (jämfört med tidigare plan 9 500 tkr) fördelat över åren 2017–2020 och återföringsbeloppen för VUXAM uppgår till 53 tkr (jämfört med tidigare plan 60 tkr) fördelat över åren 2022–2023. Sista kolumnen i Tabell 10 presenterar det faktiska återföringsbeloppet i andel av det budgeterade. Sammantaget återförs 90 procent av den ursprungliga återföringsplanen.

Tabell 10. Sammanställning reviderad återföringsplan per 2023, uppdelat per nämnd och år.

Återföringar		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Summa	Andel
PN BoU	Budget	-450	-1100	-1350	-100	-100			-3 100	
	Reviderad plan	-375	-1050	-1350	68	0			-2 707*	0,9
VUXAM (Gya)**	Budget						-100	-100	-200	
	Reviderad plan						-26	-27	-53*	0,3
SOC (Soc)**	Budget	-1500	-3640	-4360					-9 500	
	Reviderad plan	-1200	-3500	-4360	764	0			-8 296*	0,9
Totalt	Budget	-1950	-4740	-5710	-100	-100	-100	-100	-12 800	
	Reviderad plan	-1575	-4550	-5710	832	0	-26	-27	-11 056	0,9

Not* Kostnadsutfallet blev lägre vid projektavslut jämfört med prognos i slutrapport och återföringen behöver justeras därefter för alla nämnder.

Not** Från årsskiftet 2022/23 träder en ny nämndorganisation i kraft. Avseende återföring enligt reviderad plan för 2023 motsvaras VUXAM utav Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (Gya) samt SOC motsvaras av Socialnämnden även framgent (Soc).

Bilagor

Bilaga 1 – Utvärderingsschema

Utvärderingsschema Bryggan					
<p>Målgrupper:</p> <p>- Elever i behov av kombinerad skolundervisning och behandling, samt deras familjer. (A)</p> <p>- Elever som kommer hem från eller är på väg till HVB- eller SiS-placeringar. (B)</p> <p>- 15 utvalda grundskolor som ges riktad stöd för att utveckla sitt främjande och förebyggande arbete kring problematisk skolfrånvaro. (C)</p> <p>Kvantitativa mål:</p> <p>- Antalet nya skolplaceringar i extern verksamhet ska minska med 100 procent.</p> <p>- Den totala frånvaro på de 15 utvalda grundskolorna ska minska med minst två procentenheter.</p>					
Mål	Aktivitet	Aktivitetsmått	Effektmått	Indikatorer	Ekonomiska effekter
Fler i målgruppen (A) när gymnasiebehörighet efter årskurs 9.	Kartlägga elevens behov av anpassad skolundervisning. Genomföra anpassad skolundervisning, genom bland annat digitala hjälpmedel och alternativa undervisningsformer.	Antal elever i verksamheten. Antal kartläggningar av undervisning resp. stöd och behandling. Antal undervisningstimmar i verksamheten.	Andel elever i målgruppen som ökar antalet uppnådda kunskapskrav och/eller terminsbetyg samt betyg. Andel elever i målgruppen med minskat destruktivt normbrytande beteende (SDQ före/efter).	Andel elever som uppnår godkända betyg i årskurs 6. Andel elever som uppnår gymnasiebehörighet i årskurs 9. Andel elever i introduktionsprogram i förhållande till antal elever i gymnasieskolan.	Färre elever till introduktionsprogram (Gymn.) Minskat försörjningsstöd. Färre placeringar externt (Skola och Socialtjänst).
Målgruppens (A) närvaro i grundskolan ökar (hemskola resp intern verksamhet).	Kartlägga elevens behov av stöd och behandling. Genomföra behandlande insatser till elev.	Antal behandlingsinsatser och tidsåtgång.	Andel inom målgruppen med ökad skolnärvaro (hemskola resp intern verksamhet).	Andel överåriga elever i grundskolan.	Snabbare återgång till hemskola efter HVB-/SiS-placering.
Målgruppen (A) ges förbättrade möjligheter till en varierande fritid.	Erbjuda aktiviteter i Bryggan.	Deltagande i aktivitet i Bryggan.	Andel inom målgruppen som anser sig fått en bättre fritid. (Avslutssamtal).		
Målgruppens (B) behov kan i ökad utsträckning mötas upp inom intern verksamhet.	Tillhandahålla en intern verksamhet som möter målgruppens behov.	Antal elever i intern verksamhet. - Från/till Kompassen - Från/till hemskola. - Från/till extern placering.	Andel elever som återgår till hemskola efter tidigare placering. Antal dagar i väntan på återgång till hemskola från tidigare placering.	Andel elever i grundskolan med extern skolplacering. Antal dygn i HVB-/SiS-placering för grundskoleelever.	
Elever som varit externt placerade (B) erbjuds stöd i samband med hemkomst, som underlättar återgång till hemskola och minskar risken för återplacering.	Genomföra skolundervisning. Ge professionellt stöd i övergången från HVB-struktur till hemmiljön.	Antalet hemkommande elever. Antalet undervisningstimmar. Antalet insatser för att underlätta övergång.	Andel elever som återplaceras till HVB/SiS.		
Familjer inom målgruppen (A+B) erbjuds stöd- och behandlingsinsatser som bidrar till en positiv förändring i vardagen för familjen och eleven.	Kartlägga familjers behov av stöd och behandling. Genomföra familjebehandlande insatser.	Antalet kartläggningar. Antalet familjer i verksamheten. Antalet familjebehandlande insatser och tidsåtgång.	Andel familjer i målgruppen som upplever förbättrade förutsättningar för elevens skolgång.		

Bilaga 2 – Enkäter

Enkät målgrupp

Du har tidigare tagit del av insatser i verksamheten Bryggan. För att kunna följa hur det gått för dig efteråt med skola och vad du gör idag, får du denna enkät. Enkäten kommer att ingå i en rapport om effekter av insatsen. Vad just du svarat kommer inte att synas utan resultat av enkäter redovisas endast på gruppnivå.

Har du frågor kring svarsalternativen får du gärna ta hjälp av oss i utvärderingsteamet, se kontaktuppgifter nedan. När du är klar med enkäten, lägg den i det förfrankade svarskuvertet och skicka den tillbaka till oss senast **2022-10-31**

Frivillighet och samtycke

Det är frivilligt att svara på enkäten, men dina svar är viktiga för oss. Vi behöver ditt samtycke för att spara dina svar på enkäten. Det sker genom att du kryssar i rutan nedan. Svaren sparas tills rapporten är beslutad och godkänd, som längst till 2023-03-31, därefter raderas svaren.

Jag samtycker till att mina svar behandlas på det sätt som beskrivs ovan.

Personuppgifter

Personuppgiftsbehandlingen sker i enlighet med dataskyddsförordningen (EU 2016:679 GDPR), annan tillämplig lagstiftning och kommunens riktlinjer. Ditt samtycke är rättslig grund för behandlingen.

Har du frågor?

Kontakta gärna teamet på Örebro kommun som är ansvarigt för utvärderingen:

Yvonne Haneskog, 019-21 26 49, yvonne.haneskog@orebro.se

Karin Johansson, 019-21 61 91, karin.a.johansson@orebro.se

Fråga 1. Har du gått ut årskurs 9?

Ja Nej

[Om du svarat nej på fråga 1, gå vidare till fråga 4](#)

Fråga 2. Om du svarat ja på fråga 1, har du gymnasiebehörighet?

Ja Nej

Fråga 3. Har du en gymnasieexamen?

Ja Nej Inte än

Fråga 4a. Vad gör du idag?

Ange ett svarsalternativ

- a) Studerar på grundskola
- b) Studerar på gymnasieskola
- c) Studerar på gymnasieskolans introduktionsprogram
- d) Tar del av praktik via kommunens aktivitetsansvar (KAA)

- e) Tar del av andra insatser via kommunens aktivitetsansvar (KAA) till exempel studiestuga
- f) Studerar på folkhögskola
- g) Arbetar (ange omfattning nedan) I vilken omfattning arbetar du (svara i procent)
- h) Praktik via andra verksamheter än KAA
- i) Inget
- j) Annat

Fråga 4b. Sedan när? Ange månad och år.

Fråga 5a. Om du inte deltagit i insats i Bryggan, hur tror du att din skolfrånvaro hade utvecklats?

- a) Till det sämre (ökad skolfrånvaro)
- b) Ingen förändring (samma skolfrånvaro som innan start i Bryggan)
- c) Till det bättre (minskad skolfrånvaro)

Fråga 5b. Ange varför du svarat a, b eller c på fråga 5a.

Fråga 6a. Om du inte deltagit i insats i Bryggan, hur tror du att dina betyg hade sett ut idag?

- a) Till det sämre (sämre betyg)
- b) Ingen förändring (samma betyg)
- c) Till det bättre (bättre betyg)

Fråga 6b. Ange varför du svarat a, b eller c på fråga 6a.

Fråga 7a. Om du inte deltagit i insats i Bryggan, vad tror du att du hade gjort idag?

Ange ett svarsalternativ

- a) Studerat på grundskola
- b) Studerat på gymnasieskola
- c) Studerat på gymnasieskolans introduktionsprogram
- d) Tagit del av praktik via kommunens aktivitetsansvar (KAA)
- e) Tagit del av andra insatser via kommunens aktivitetsansvar (KAA) till exempel studiestuga
- f) Studerat på folkhögskola
- g) Arbetat
- h) Praktik via andra verksamheter än KAA
- i) Inget
- j) Annat

Fråga 7b. Ange varför du valt det svarsalternativet?

Enkät verksamhet och Intake-grupp

Hej!

Som anställd på Örebro kommun har du deltagit i den tidigare sociala investeringen Bryggan som genomfördes läsåren 2017/18 - 2019/20. För att kunna bedöma hur elevens skolfrånvaro och betyg utvecklats med anledning av insats i Bryggan relativt en alternativ insats i Magelungen får du denna enkät. Enkäten kommer att ingå i en rapport om effekter av insatsen.

Samtliga frågor ska besvaras/bedömas utifrån följande, om individen **inte** tagit del av insatser via Bryggan, så skulle hen i stället tagit del av insats i Magelungen. **Samtliga svar avser målgruppen och besvaras i genomsnitt.**

Dina svar är viktiga för slutresultatet. Svaren är anonyma och enskilda svar kommer inte att kunna identifieras. Vi vill gärna att du besvarar enkäten senast **2022-11-02**.

Har du frågor?

Kontakta gärna teamet på Kommunstyrelseförvaltningen, Örebro kommun, som är ansvarigt för utvärderingen:

Yvonne Haneskog, 019-21 26 49, yvonne.haneskog@orebro.se

Karin Johansson, 019-21 61 91, karin.a.johansson@orebro.se

Tack på förhand!

Vilken roll har du?

- Anställd i Bryggan
-
- Deltagare i intake-grupp till Bryggan

Om eleverna inte tagit del av insats i Bryggan, hur tror du att skolfrånvaron utvecklats?

Notera att frågan besvaras jämfört deltagande i Magelungen. Det betyder att svaren tolkas relativt deltagande i Magelungen och inte generellt.

- Liten försämring (något ökad skolfrånvaro)
- Försämring (ökad skolfrånvaro)
- Betydlig försämring (betydlig ökad skolfrånvaro)
- Ingen förändring (samma som vid start av insats)
- Liten förbättring (något minskad skolfrånvaro)
- Förbättring (minskad skolfrånvaro)
- Giltig skolfrånvaro

– Motivera varför du valt det svarsalternativet

Om eleverna inte tagit del av insats i Bryggan, hur tror du att betygen utvecklats?

Notera att frågan besvaras jämfört deltagande i Magelungen. Det betyder att svaren tolkas relativt deltagande i Magelungen och inte generellt.

- Liten försämring (något sämre betyg)
- Försämring (sämre betyg)
- Betydlig försämring (betydligt sämre betyg)
- Ingen förändring (samma som vid start av insats)
- Liten förbättring (något bättre betyg)
- Förbättring (bättre betyg)
- Betydlig förbättring (betydligt bättre betyg)

– Motivera varför du valt det svarsalternativet

I vilken omfattning bedömer du Bryggan bidragit till att fler uppnår
Gymnasiebehörighet?

Notera att frågan besvaras jämfört deltagande i Magelungen. Det betyder att svaren tolkas relativt
deltagande i Magelungen och inte generellt.

Ingen omfattning

Liten omfattning

I viss omfattning

Stor omfattning

Vet ej

– Motivera varför du valt det svarsalternativet.